

UNIVERZITA HRADEC KRÁLOVÉ
PEDAGOGICKÁ FAKULTA
HISTORICKÝ ÚSTAV

**Komunistická strana Československa v Poličce
v letech 1948–1960**

Bakalářská práce

Autor: Eliška Hrubá
Studijní program: B 7507 Specializace v pedagogice
Studijní obor: Historie se zaměřením na vzdělávání
Společenské vědy se zaměřením na vzdělávání
Vedoucí práce: PhDr. Tomáš Hradecký, PhD.
Oponent práce: prof. PhDr. Ondřej Felcman, CSc.

Zadání bakalářské práce

Autor:	Eliška Hrubá
Studium:	P18P0283
Studijní program:	B7507 Specializace v pedagogice
Studijní obor:	Historie se zaměřením na vzdělávání, Společenské vědy se zaměřením na vzdělávání
Název bakalářské práce:	Komunistická strana Československa v Poličce v letech 1948-1960
Název bakalářské práce AJ:	The Communist Party of Czechoslovakia in Polička in 1948-1960

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Bakalářská práce si dává za cíl zanalyzovat vnitrostranickou politiku KSČ v Poličce a jejího okolí od komunistického puče v roce 1948 do zániku poličského okresu v roce 1960. Nejprve práce popisuje převzetí moci KSČ v Poličce. Dále se zaměřuje na místní okresní výbor KSČ. Zabývá se jeho organizační činností a proměnami v jeho personálním složení. Bude vycházet především z archivních dokumentů KSČ-okresní výbor Polička a Okresní národní výbor Polička uložených ve Státním okresním archivu Svitavy se sídlem v Litomyšli.

KAPLAN, Karel, Národní fronta 1948-1960, Praha 2012. KAPLAN, Karel, Československo v letech 1948-1953, Praha 1991. RUPNIK, Jacques, Dějiny Komunistické strany Československa, Praha 2001

Garantující pracoviště:	Historický ústav, Filozofická fakulta
Vedoucí práce:	PhDr. Tomáš Hradecký, Ph.D.
Oponent:	prof. PhDr. Ondřej Felcman, CSc.
Datum zadání závěrečné práce:	23.4.2018

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala (pod vedením vedoucího bakalářské práce) samostatně a uvedla jsem veškeré použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové dne

Podpis

.....

.....

Anotace

HRUBÁ, Eliška, *Komunistická strana Československa v Poličce v letech 1948–1960*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2020, 71 s. Bakalářská práce.

Práce si dává za cíl zanalyzovat vnitrostranickou a kádrovou politiku KSČ v poličském okrese od komunistického puče v roce 1948 do samotného zániku poličského okresu v roce 1960. Nejprve práce popisuje situaci KSČ na Poličsku před rokem 1948, tzn. její počátky za První republiky a následně situaci KSČ za Třetí republiky, kdy popisuje obnovu KSČ na Poličsku, volby do NS v letech 1946 a 1948. Poté práce popisuje strukturu a politickou správu okresu. Následně se práce zaměřuje na místní Okresní výbor KSČ. Nejprve práce pojednává o převzetí moci KSČ na Poličsku. V posledních dvou kapitolách se již zabývá jeho organizační činností a proměnami v jeho personálním složení v rámci kádrové politiky. Práce vychází z archivních fondů KSČ-Okresní výbor Polička, Okresní národní výbor Polička, uložených ve Státním okresním archivu Svitavy se sídlem v Litomyšli.

Klíčová Slova

Předseda, předsednictvo, vedoucí tajemník, volby, kádrová politika, OV KSČ

Annotation

Hrubá Eliška, *The Communist Party of Chzechoslovakia in Polička in 1948–1960*, Hradec Králové: Faculty of Education, University of Hradec Králové, 2020, 71 pp. Bachelor Degree thesis.

The aim of this thesis is to analyze the international party and personnel policy of the Communist Party of Czechoslovakia in the Polička district from the Communist coup in 1948 to the end of the district in 1960. First, the thesis describes the situation of the Communist Party in Polička before 1948, its beginnings during the First Republic and subsequently the situation of the Communist Party in Polička during the Third Republic, when it describes the renewal of the Communist Party in Polička, the elections to the National Council in 1946 and 1948. Then the thesis describes the structure and political administration of the district. Subsequently, the work focuses on the local District Committee of the Communist Party. First, the work deals with the takeover of the Communist Party in the Polička region. Subsequently, it deals with its organizational activities and changes in its staff within the personnel policy. The work is based on the archives of the Communist Party-District Committee Polička, District National Committee Polička stored in the State District Archive Svitavy with its seat in Litomyšl.

Keywords

chairman, presidium, lead secretary, elections, personnel policy, OV KSČ

Poděkování

Poděkování patří hlavně mému vedoucímu práce PhDr. Tomáši Hradeckému, PhD. za odborné vedení, trpělivost, ochotu, cenné rady a připomínky. Dále pracovníkům Státního okresního archivu Svitavy se sídlem v Litomyšli za pomoc při shromažďování archivních písemností. V neposlední řadě bych chtěla poděkovat své rodině a přátelům za podporu při psaní této práce a po celou dobu studia.

Obsah

Úvod.....	8
1.0 KSČ na Poličsku před rokem 1948.....	11
1.1 První zmínky o KSČ na Poličsku za První republiky	11
1.2 KSČ na Poličsku v letech 1945-1947	17
2.0 Struktura a politická správa okresu	25
3.0 Organizace a struktura KSČ na Poličsku do voleb 1954	29
3.1 Převzetí moci v roce 1948.....	29
3.2 Proměny struktury funkcionářů.....	34
4.0 Organizace a struktura KSČ na Poličsku do zániku okresu z roku 1960.	50
4.1 Proměny struktury funkcionářů do voleb 1957	50
4.2 Poslední léta okresu	61
Závěr	67
Seznam pramenů a literatury	68
Seznam zkratek	69
Seznam tabulek	69
Seznam příloh	70

Úvod

Ve své bakalářské práci se zabývám personální a kádrovou politikou KSČ na Poličsku. Toto téma jsem si vybrala z důvodu, že dějiny KSČ jsou na jedné straně zřejmé, ale v regionální perspektivě málo probádané. Tématem se dosud zabývali historici jako Marek Pavka, Jiří Maňák nebo z mladší generace Marián Lóži či Jakub Šlouf. Práce je založena na personálních změnách funkcionářů, kteří pracovali na aparátu OV KSČ Polička od převzetí moci KSČ v poličském okrese v roce 1948 až do jeho samotného zániku roku 1960. V práci se zabývám jak jejich kariérou, tak jejich třídním původem a životem před vstupem do KSČ.

Základním opěrným bodem práce je fond OV KSČ Polička. Jelikož je fond velmi rozsáhlý, zaměřila jsem se na okresní konference, které byly na OV KSČ tím nejvyšším orgánem. Ve všech konferencích s výjimkou konferencí z let 1947, 1956 a 1959 je zaznamenána volba nového pléna pro následující rok. Některé konference obsahují i kádrové posudky o navrhovaných funkcionářích do OV KSČ. V okresních konferencích je také obsaženo hodnocení činnosti funkcionářů z minulého roku, byly tedy pro mne i důležitým zdrojem pro zjišťování důvodů různých personálních změn. Ve fondu OV KSČ Polička jsem také čerpala ze zápisů ze schůzí předsednictva OV KSČ a ze schůzí celého pléna, které jednak obsahují prezenční listiny, ale také stejně jako okresní konference podávají zprávy o personálních změnách či čistkách.

Dalším fondem, ze kterého jsem čerpala byl fond ONV Polička, který podává informace o fungování KSČ v Poličce v období Třetí republiky a jejím vztahu k ostatním stranám Národní fronty na Poličsku. Posledním fondem použitým v této práci byl fond MNV Polička, který přibližuje volby do NS v roce 1948. Podobně takto posloužila poličská kronika z let 1946–1956. V neposlední řadě byly pro mou práci velkým přínosem sbírky Československých zákonů a to ročníky 1946, 1948 a 1960, které obsahují zákony k volbám z let 1946 a 1948 a k územnímu členění.

V práci k použitým fondům cituji vždy všechny potřebné k informace k jejich zpětnému dohledání. Použila jsem předepsaný citační úzus Historického ústavu FF UHK v následujícím formátu:

SOKA Svitavy, název fondu, inv. j, číslo kartonu/knihy, název složky, název dokumentu.

U poličské kroniky je uvedeno ještě č. folia pro lepší orientaci. Veškerá použitá literatura je stejně jako prameny citována podle citačního úzu Historického ústavu FF UHK.

Práce je členěna na 4 větší kapitoly a několik dílčích podkapitol. První kapitola hodnotí KSČ na Poličsku před rokem 1948. Cílem této kapitoly je zanalyzovat vůbec první počátky KSČ v tomto regionu již od jejího vzniku. K období První republiky bohužel nejsou k dispozici vnitrostranické dokumenty KSČ, proto jsou v práci použity Prezidiální spisy zemské správy z fondu Okresní úřad Polička. Tyto dokumenty poskytují o KSČ informace do roku 1922. Dále se kapitola věnuje KSČ v Poličce za Třetí republiky, kde je cílem popsat obnovení KSČ po druhé světové válce a fungování KSČ v rámci Národních výborů a její vztah k jiným stranám. Zde je hodně využit fond ONV Polička. V tomto fondu jsou zaznamenány průběhy jednotlivých jednání. Díky tomu bylo možné zjistit, jak silná byla pozice KSČ v rámci celého okresu, ale i její vztahy k jednotlivým stranám. Fond OV KSČ zde byl využit především pro personální složení aparátu OV KSČ, ale také hodnocení úspěšnosti KSČ ve volbách na Poličsku. Důležitá zde byla také sbírka zákonů Československé republiky ročník 1946, která podává informace k volbám z roku 1946.

Druhá kapitola se věnuje, jak už sám název vypovídá, struktuře a politické správě okresu. Jejím úkolem je vysvětlit, jaké obce do Poličského okresu patřily, ale hlavně na jaké městské, vesnické a závodním organizace byla KSČ na Poličsku rozčleněna. Informace o obcích obsahuje okresní konference z roku 1949, která především informuje o dopadech na okres nového krajského zřízení z roku 1948. Konkrétní přehled městských, vesnických a závodních organizací mi poskytl fond OV KSČ Polička.

Třetí kapitola již popisuje historii a personální politiku od roku 1948 do voleb do Národních výborů 1954. Nejprve analyzuje převzetí moci KSČ na Poličsku po únorovém převratu z roku 1948, které je popsáno především v poličské kronice z let 1946–1956. Jelikož okresní konference z roku 1948 se konala ještě před samotným převratem, tak neobsahuje k únorovému převratu žádné informace. Následně se již věnuje samotné personální a kádrové politice v rámci aparátu OV KSČ Polička. Zde jsem již čerpala z fondu OV KSČ Polička, na kterém je moje práce založena. Z tohoto fondu byly konkrétně

zkoumány, jak již je výše zmíněno, Okresní konference a zápisy ze schůzí předsednictva a ze schůzí pléna, kde je nespočet zpráv k personální a kádrové politice. Využila jsem však i knihu od Marka Pavky *Kádry rozhodují vše, Kádrová politika z hlediska teorie elit*, která mi pomohla vysvětlit základní principy kádrové politiky z 50 let.

Poslední kapitola se věnuje období od voleb do NV 1954 do samotného zániku okresu v roce 1960. Od předchozí kapitoly se liší tím, že popisuje i personální politiku KSČ na Poličsku z hlediska voleb do NV z let 1954 a 1947 a následně je komparativně hodnotí. Poté jsou zde popsána poslední léta okresu a proces jeho samotného zániku. Stejně jako v předchozí kapitole jsem čerpala z fondu OV KSČ Polička.

Cílem mé práce je analýza kádrové a personální politiky na Poličsku v aparátu OV KSČ a popis proměny struktury funkcionářů, jejich stranickou kariéru a původ.

1.0 KSC na Poličsku před rokem 1948

1.1 První zmínky o KSC na Poličsku za První republiky

Existenci KSC na Poličsku dokládají presidiální spisy Okresního úřadu Polička, konkrétně protokoly Okresního četnického velitelství v Poličce.

První komunisté na Poličsku se začali objevovat ještě před oficiálním vznikem Komunistické strany Československa v květnu 1921,¹ krátce po boji o Lidový dům, který se odehrál 9. 12. 1920.² Jedním z nich byl i Josef Březina, který by se dal považovat za prvního doloženého komunistu v Poličce. Pracoval jako průvodčí ve vlaku a aktivně se věnoval agitaci komunistické ideologie a získávání nových lidí do komunistického uskupení.

Na schůzi komunistů v Kolíně se svými výroky dopustil velezrady³ a krajský soud v Kutné Hoře na něj 15. 1. 1921 vydal zatykač, o tři dny později byl zatčen.⁴ Nicméně jeho další aktivní sledování Prezidiem zemské správy politické v Praze, dokazuje jeho brzké propuštění a zproštění viny.⁵ V následujícím roce byl však ve funkci místního důvěrníka⁶ vystřídán a v brzké době stranu opustil.⁷

Existenci první komunistické organizace na Poličsku už v roce 1921 dokládá její veřejná schůze na poličském náměstí,⁸ ale absence konkrétních seznamů členů poukazuje na to, že organizace nemohla být početná. Seznamy členů jsou k dispozici k roku 1922. Velký počet komunistů pracoval v místní muniční továrně, který se během roku 1922

¹ Jacques, RUPNIK, *Dějiny Komunistické strany Československa*, Praha 2002, s. 56.

² *Tamtéž* s. 50.

³ I když je označení tohoto činu velezradou, poněkud zarážející, protokol četnického, ho takto označuje.

⁴ SOKA Svitavy, f. Okresní úřad Polička, Katalog presidiálních spisů II. 1918–1940, inv. j. 26, kart. 40, Zločin velezrady předáků komunistické organizace v Poličce, průvodčího ve vlaku lokální dráhy Skuteč-Polička-Svitavy, Jos. Březiny. – Koncept relace na POÚ Polička z 21.1. 1921.

⁵ *Tamtéž*, inv. j. 26, kart. 40, Článek „Německá strana živnostenská“ uveřejněný v čís. 52 periodického časopisu „Národní Politika“ z 21.2. 1922 – Důvěrný oběžník PZSP ze 4.3. 1922, relace četnické stanice v Bystrém na POÚ v Poličce z 12. 3. 1922, relace četnického velitelství v Poličce na POÚ z 20.3. 1922, koncept relace POÚ na PZSP z 21.3. 1922

⁶ Důvěrník byla funkce, kdy měl dotyčný za úkol informovat o dalších hlášeních a instruovat jednotlivé orgány k plnění dalších úkolů, které přicházeli z nejvyššího orgánu strany.

⁷ SOKA Svitavy, f. Okresní úřad Polička, Katalog presidiálních spisů II. 1918–1940, inv. j. 290, kart. 40 Vnitřní organizace komunistické strany dle obdoby vojenské organizace. – Důvěrný oběžník PZSP z 11. 10. 1922.

⁸ *Tamtéž*, inv. j. 180, kart. 40, Komunistická strana ČSR, činnost a organizace – Přísně důvěrný oběžník PZSP z 3.9. 1921.

ještě zvýšil. Může to poukazovat na výborně odvedenou agitaci v podniku,⁹¹⁰ ale také v tom samozřejmě sehrála roli obecná inklinace dělníků k levicovým směrům v této době.

Vzhledem k tomu, že si Okresní četnické velitelství v Poličce vedlo samostatné seznamy komunistů pracujících v továrně zvláště¹¹, mohla zde fungovat samostatná buňka, či samostatná stranická organizace. Komunisté s bydlištěm v Poličce vedení na seznamu muniční továrny¹² se s výjimkou jednoho nenacházeli na seznamu poličské organizace, konkrétně se jedná o Josefa Šlechtu,¹³ jelikož je však četníci souhrnně označují pouze jako „Komunisty pracující v muniční továrně“, šlo spíše pouze o dokument, který měl továrně doporučit propuštění těchto zaměstnanců. O samostatnou organizaci se tedy nejednalo.

Další doložená organizace byla v obci Jimramov, která měla k roku 1922 šest doložených členů¹⁴ na 2332 obyvatel,¹⁵ vzhledem k takto nízkému počtu a k tomu, že Prezidium zemské správy politické v Praze nevyžadovalo žádné konkrétní informace, dá se předpokládat, že organizace nebyla významná a více členů neměla.

To se říci nedá o organizaci v Rohozné, v jejímž čele stál učitel obecné školy Josef Klaban.¹⁶ S velkou pravděpodobností se jednalo o vysoce postaveného komunistu v rámci celostátní KSČ, protože se zúčastnil v roce 1922 jako delegát celostátního sjezdu KSČ v Brně. Prezidium zemské správy v politické Praze a Policejní ředitelství v Praze o něm často vyžadovalo informace.¹⁷ Samotná organizace v Rohozné byla na tehdejší

⁹ SOKA Svitavy, f. Okresní úřad Polička, Katalog presidiálních spisů II. 1918–1940, inv. j. 98, kart. 40, Možnost odvolání strážmistrů z muniční továrny v Poličce– Dotaz četnického velitelství ve Vysokém Mýtě na POÚ v Poličce z 30. 3 1922

¹⁰ *Tamtéž*, inv. j. 358, kart. 40 Zaměstnanci muniční továrny v Poličce – Komunistické – kopie přísně důvěrného přípisu na velitelství čs. Muniční továrny z 23.12 1922, seznam předních členů místní organizace KSČ v Poličce ze 4.3 1922, seznam funkcionářů politických stran ze 4.2 1922

¹¹ *Tamtéž*.

¹² *Tamtéž*.

¹³ *Tamtéž*, inv. j. 358, kart. 40 Článek „Německá strana živnostenská“ uveřejněný v čís. 52 periodického časopisu „Národní Politika“ z 21.2 1922 – Důvěrný oběžník PZSP ze 4.3 1922, relace četnické stanice v Bystrém na POÚ v Poličce z 12. 3 1922, relace četnického velitelství v Poličce na POÚ z 20.3. 1922, koncept relace POÚ na PZSP z 21.3. 1922.

¹⁴ *Tamtéž*, inv. j. 358, kart. 40 Zaměstnanci muniční továrny v Poličce – Komunistické – kopie přísně důvěrného přípisu na velitelství čs. Muniční továrny z 23.12 1922, seznam předních členů místní organizace KSČ v Poličce ze 4.3 1922, seznam funkcionářů politických stran ze 4.2 1922.

¹⁵ Český statistický úřad, Krajská správa ČSÚ v Jihlavě, Retrospektivní lexikon obcí kraje Vysočina [online], [cit. 20.4 2020], dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xj/retrospektivni_lexikon_obci_kraje_vysocina

¹⁶ SOKA Svitavy, f. Okresní úřad Polička, Katalog presidiálních spisů II. 1918–1940, inv. j. 335, kart. 40 Organizace komunistických desítek – Přípis PZSP z 21. 11 na POÚ z 11.11 1922.

¹⁷ *Tamtéž*.

velikostní poměry obce a tehdejší regionální struktury KSČ hodně početná.¹⁸ Obec měla 2054 obyvatel¹⁹ a místní organizace KSČ 17 členů.²⁰ Jedná se tedy o významnou organizaci ve srovnání s organizací v obci Jimramov, která měla větší počet obyvatel než obec Rohozná.

V Poličce též fungovala i organizace Komunistické mládeže. V jejím čele stál tovární dělník Jan Vraspír. Celkem je doloženo pět členů, dá se však předpokládat, že tato organizace byla početnější,²¹ protože pět zmíněných členů je evidováno na seznamu členů KSČ a jejich příslušnost ke Komunistické mládeži je uvedena v poznámce.²² Mohlo se jednat o členy, kteří neměli potřebný věk na vstup do strany, popř. o kandidáty do strany. Bohužel není k dispozici více informací, které by toto upřesnily.

Poslední doložená organizace byla v obci Kamenec. Organizace v Kamenci měla 10 členů²³ na 707 obyvatel²⁴. Vzhledem k počtu členů a obyvatel, by se mohlo jednat o významnou organizaci min. ve srovnání s organizací v Jimramově. Bohužel byl doložen pouze jejich předseda, a to Josef Laizner.²⁵ V kamenecké organizaci byl ještě po roce 1945.²⁶

Organizace měla být založena i v obci Svojanov, dokládá to příběh Viléma Petříčka, který před rokem 1922 pracoval v Brně ve firmě Bratři Uksové.²⁷ V témže městě

¹⁸SOKA Svitavy, f. Okresní úřad Polička, Katalog presidiálních spisů II. 1918–1940, inv. j. 335, kart. 40 Organizace komunistických desítek – Přípis PZSP z 21. 11 na POÚ z 11.11 1922.

¹⁹Český statistický úřad, Veřejná databáze, [online], [cit. 20.4 2020], dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&z=T&f=TABULKA&pvo=SLDHLCU&filtr=G%7EF M%7EF Z%7EF R%7EF P%7E S%7E U%7E501 null &katalog=31674&str=v7&u=v7 VUZEMI 43 578207>

²⁰SOKA Svitavy, f. Okresní úřad Polička, Katalog presidiálních spisů II. 1918–1940, inv. j. 335, kart. 40 Organizace komunistických desítek – Přípis PZSP z 21. 11 na POÚ z 11.11 1922.

²¹*Tamtéž*, inv. j. 326, kart. 40, Vnitřní úprava Komunistické organizace – Oběžník PZSP z 2. 11 1922, kopie přípisu na okresní četnické velitelství z 6.11 1922, relace okresního četnického velitelství 6. 11 1922, relace okresní četnického velitelství z 23. 11 1922.

²²*Tamtéž*.

²³*Tamtéž*, inv. j.332, kart. 40, Organizace Komunistických desítek, obuvník Jan Laizner z Kamence u Poličky– Přípis Policejního úřadu z 9.11. 1922, relace četnického stanice v Poličce 12.11. 1922.

²⁴ Veřejná databáze Českého statistického úřadu [online], [cit. 20.4 2020], dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&z=T&f=TABULKA&pvo=SLDHLCU&filtr=G%7EF M%7EF Z%7EF R%7EF P%7E S%7E U%7E501 null &katalog=31674&str=v7&u=v7 VUZEMI 43 578207>

²⁵SOKA Svitavy, f. Okresní úřad Polička, Katalog presidiálních spisů II. 1918–1940, inv. j.332, kart. 40, Organizace Komunistických desítek, obuvník Jan Laizner z Kamence u Poličky– Přípis Policejního úřadu z 9.11. 1922, relace četnického stanice v Poličce 12.11. 1922.

²⁶SOKA Svitavy, f. OV KSČ Polička, inv. j. 56, kart. 20, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra) 31.7-5.12 1945.

²⁷SOKA Svitavy, f. Okresní úřad Polička, Katalog presidiálních spisů II. 1918–1940, inv. j. 331, kart. 40, Organizace komunistických desítek, Vilém Petříček z městyse Svojanov č. 9 – Přípis policejního úřadu z 8. 11 1922, relace četnického velitelství ve Svojanově ze 14.11. 1922.

fungoval i v komunistické organizaci jako místodůvěrník.²⁸ Po propuštění z práce ho výkonný výbor KSC pověřil vybudováním desítkového systému²⁹ v rodné obci. Petříček toto odmítl, protože se ho brněnská organizace nezastala při propuštění z práce.³⁰

Tabulka č. 1 Seznam předních členů místní organizace v Poličce ze 4. 3 1922³¹

Jméno a příjmení	Funkce	Zaměstnání
František Špaček	okresní důvěrník	dělník v továrně Feurestein
Josef Pávek	místní důvěrník	dělník v továrně Feuerstein
Josef Březina	místní důvěrník	průvodčí ve vlaku
Josef Řezníček	-	vlak vedoucí na dráze
František Tesař	místní důvěrník	dělník na dráze
Emanuel Dostál	důvěrník	strojvůdce
Rudolf Deutsch	důvěrník	úředník v továrně Feuerstein
Otakar Křivan	-	skladník v nádražním konzumu
František Gellener	-	výhybkář na dráze
Emanuel Sodomka	-	konduktér
Antonín Žvachta	náčelník F.B. T. J	dělník v továrně Feuerstein
František Novák	-	dělník v továrně Feuerstein
Josef Šlechta	-	muniční továrna
Karel Beneš	důvěrník	zámečník bez zaměstnání

Tabulka č. 2 Seznam komunistů v poličské muniční továrně ze 3. 4 1922³²

Jméno a příjmení	Pozice v továrně	Poznámka
František Jíně	zámečník	spolkově organizován
Viktorie Čechalová	zaměstnána při dopravě a ukládání hotových granátů	spolkově organizován, předsedkyně žen komunistických
Josef Břeň	v dopravě hotových granátů na nádraží	spolkově organizován
Josefa Uhlířová	plnění ručních granátů	manžel komunista, který je zaměstnán na draze
Josef Sádovský	zámečník	spolkově organizován

²⁸ Místodůvěrník byl zástupce důvěrníka.

²⁹ V čele tzv. desítkového systému stál tzv. desítkový důvěrník, který měl, jak už vypovídá název na starost 10 členů strany u kterých měl kontrolovat jejich stranickou disciplínu, usměrňovat stranické myšlení nebo mobilizovat k aktivitě.

³⁰ SOKA Svitavy, f. Okresní úřad Polička, Katalog presidiálních spisů II. 1918–1940, inv. j. 331, kart. 40, Organizace komunistických desítek, Vilém Petříček z městyse Svojanov č. 9 – Přípis policejního úřadu z 8. 11 1922, relace četnického velitelství ve Svojanově ze 14.11. 1922.

³¹ *Tamtéž*, inv. j. 358, kart. 40, Zaměstnanci muniční továrny v Poličce – Komunisté – kopie přísně důvěrného přípisu na velitelství čs. Muniční továrny z 13.12. 1922, seznam předních členů místní organizace KSC v Poličce ze 4. 3 1922, seznam funkcionářů politických stran ze 4. 2 1922.

³² *Tamtéž*.

Tabulka č. 3 Seznam komunistů v muniční továrně z 9. 12 1922. ³³

JMÉNO a příjmení	FUNKCE VE SPOLKU	Zaměstnání	Bydliště
František Jíně	poručík kom. mládeže v Poličce	muniční továrna	Polička
Jan Sádovský	míst. předseda spolku v Poličce	muniční továrna	Polička
Josef Břeň ml.	člen org. Komunistické mládeže v Poličce	muniční továrna	Polička
Antonín Břeň	člen organizace kom. Mládeže	muniční továrna	Polička
Jan Šlechta	člen kom. Strany	muniční továrna	Polička
Quido Sír	člen kom. mládeže	muniční továrna	Polička
Josefa Uhlířová	člen kom. Strany	muniční továrna	Polička
Viktorie Čechalová	člen kom. Strany	muniční továrna	Polička
František Doležal	kapitán Kom. Strany spol. Jimramov, organizátor a agitátor	bez zaměstnání	Benátky
Josef Zbytovský	pokladník při spolku Jimramov	bez zaměstnání	Benátky
Vincent Obr	při spolku Jimramov	bez zaměstnání	Benátky
Josef Křištof	při spolku Jimramov	bez zaměstnání	Benátky
Vincenc Válka	při spolku Jimramov	bez zaměstnání	Benátky
Blažena Zbytovská	při spolku Jimramov	bez zaměstnání	Benátky
František Soukal	při spolku Jimramov	živnostník	Sedliště
Antonín Vavřín	při spolku Jimramov	nestálé	Sedliště

³³ SOKA Svitavy, f. Okresní úřad Polička, Katalog presidiálních spisů II. 1918-1940, inv. j. 358, kart, 40 Zaměstnanci muniční továrny v Poličce – Komunistické – kopie přísně důvěrného přípisu na velitelství čs. Muniční továrny z 23.12 1922, seznam předních členů místní organizace KSČ v Poličce ze 4.3 1922, seznam funkcionářů politických stran ze 4.2 1922.

Tabulka č. 4 Seznam komunistů v Rohozné z roku 1922 ³⁴

Jméno a příjmení	Zaměstnání	Poznámka
Josef Klaban	učitel	okrskový důvěrník
Beneš Josef	dělník	místní důvěrník
Lidmila František	dělník	místní důvěrník
Beneš Jan	domkař	místní důvěrník
Beneš Antonín	dělník	-
Keller Jan	domkař	-
Báča Václav	dělník	-
Báča Josef	dělník	-
Cupal František	dělník	-
Ehrenberger Josef	dělník	-
Škranc Jan	dělník	-
Báča Jan	dělník	-
Havlíček Jan	domkař	-
Liebich Jan	dělník	-
Sauer Rudolf	dělník	-
Klabanová Jarmila	učitelka	-
Benešová Marie	dělnice	-

³⁴ SOKA Svitavy, f. Okresní úřad Polička, Katalog prezidiálních spisů II. 1918-1940, inv. j. 358, kart, 40, Zaměstnanci muniční továrny v Poličce – Komunistické – kopie přísně důvěrného přípisu na velitelství čs. Muniční továrny z 23.12 1922, seznam předních členů místní organizace KSČ v Poličce ze 4.3 1922, seznam funkcionářů politických stran ze 4.2 1922.

1.2 KSČ na Poličsku v letech 1945-1947

Komunistická strana obnovila ve městě Polička i v poličském okrese svoji činnost velmi brzy po válce. Už v květnu 1945 byly téměř ve všech obcích ustanoveny místní i závodní organizace.³⁵ První schůze ústředního výboru pro Poličku se konala 31. července 1945. Ve složení: Lonský, Makovský, Adamec, Češka, Čermák, Kleiner, Pavlíková, Cupal, Kučera, Fousková, Jahoda, Smejkal a Vlk.³⁶ První okresní konference se uskutečnila už o 14 dní později 14.8 1945.³⁷

Ve městě Polička i na Poličsku fungovalo za druhé světové války hodně komunistických odbojářů, ale většina z nich byla aktivní až v Květnovém povstání z roku 1945, nebo se věnovala partyzánské činnosti. V Poličce sice fungovali i komunističtí odbojáři před rokem 1945, ale nebyli organizováni v nějaké ilegální organizaci KSČ v Poličce. Šlo tedy o klasické znovuzaložení. Ilegální organizace KSČ je doložená pouze pro obec Oldříš.³⁸

Je důležité podotknout, že z členů, kteří KSČ obnovovali, se po převratu v roce 1948 prosadili jen dva, konkrétně budoucí předsedové OV KSČ: Češka³⁹, Vlk⁴⁰ Ostatní stranu pravděpodobně opustili.⁴¹

Koncem roku se Komunistická strana v Poličce dělila na 8 organizací, 3 místní a 5 závodních: Polička-Horní předměstí, Polička-Dolní předměstí, město, Škoda, Ditrich, pila Pražan, Zámečník, Tkalcovna,⁴² Organizace se nacházely téměř v každé obci poličského okresu,⁴³ s výjimkou obcí Česká dlouhá, Trpín, Lavičné, Hamry.⁴⁴

Předsedou poličské organizace byl zvolen František Lonský, který byl pravděpodobně iniciátorem obnovy KSČ v Poličce, protože první schůzi svolal a řídil

³⁵ SOKA Svitavy, f. OV KSČ Polička, inv. j. 57, kart. 20, Předsednictvo (Byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (Byra) 4.9–23.10 1946.

³⁶ *Tamtéž*, inv. j. 56, kart. 20, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra) OV KSČ 31.7–5.12 1945.

³⁷ *Tamtéž*, inv. j. 32, kart. 15, Okresní konference KSČ, Okresní konference 10.6. 1945.

³⁸ *Tamtéž*, inv. j. 15, kart. 5/2, Členská evidence, Hlášení změn ve stavu členstva 1949–1951.

³⁹ *Tamtéž*, inv. j. 39, kart. 15, Okresní konference OV KSČ, Okresní konference 22.3–23.3 1952.

⁴⁰ *Tamtéž*, inv. j. 57, kart. 20, Předsednictvo (Byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (Byra) OV KSČ 4.9–23.10 1946.

⁴¹ *Tamtéž*, inv. j. 56, kart. 20, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra) OV KSČ 31. 7 1945-5.12.

⁴² *Tamtéž*, inv. j. 56, kart. 20, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra) OV KSČ 31.7-5.12 1945.

⁴³ *Tamtéž*, inv. j 32, kart. 20, Okresní konference OV KSČ, Okresní konference 12.8 1945.

⁴⁴ *Tamtéž*, inv. j. 34, kart. 15, Okresní konference OV KSČ, Okresní konference 16.3 1947.

právě on.⁴⁵ Místopředsedou byl František Švejda, jednatelem Ladislav Makovský, pokladníkem byl zvolen budoucí okresní důvěrník Petr Vlk. Ústřední výbor pro Poličku měl pak celkově 32 členů.⁴⁶ Už během roku 1945 František Lonský místní organizaci opustil, kvůli služebnímu přeložení do Humpolce.⁴⁷ Funkci po něm převzal Jan Brokl,⁴⁸ nicméně skutečným „vůdcem organizace“ byl výše jmenovaný Petr Vlk, v té době okresní důvěrník⁴⁹ a budoucí okresní předseda od r. 1946.⁵⁰

Na podzim KSČ ustanovila kandidáty do MNV. Za předsedu Národního výboru byl navržen Josef Jílek,⁵¹ předseda poličské organizace KSČ z roku 1938.⁵²

V roce 1946 už byl oficiálně předsedou Petr Vlk,⁵³ místopředsedou zůstal František Švejda⁵⁴, nicméně v témže roce byl vyměněn.⁵⁵

Ve volbách do Národního shromáždění v roce 1946, které se konaly 26.5.1946, skončila KSČ v poličském okrese na druhém místě za Československou stranou lidovou. Toto mělo vliv na složení národních výborů, protože v tomto roce klasické volby do národních výborů neproběhly. Složení národních výborů bylo obnoveno právě podle výsledků voleb do NS z toho roku. Mandáty jednotlivým stranám byly rozděleny na základě počtu hlasů, které získaly v obvodu u působnosti daného výboru.⁵⁶

Druhá pozice v poličském okrese znamenala pro KSČ úspěch, protože před válkou byla strana v Poličce i v poličském okrese neúspěšná.⁵⁷ Strana získala v ONV

⁴⁵ SOKA Svitavy, f. OV KSČ Polička inv. j. 56 kart. 20, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůze předsednictva (byra) OV KSČ dne 31.7.1945–5.12.1945.

⁴⁶ *Tamtéž*, inv. j. 56 kart. 20, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra) OV KSČ 31. 7–5.12.1945.

⁴⁷ *Tamtéž*.

⁴⁸ *Tamtéž*.

⁴⁹ *Tamtéž*.

⁵⁰ *Tamtéž*, inv. j. 57 kart. 20, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra) OV KSČ 4.9 – 23.10.1946.

⁵¹ *Tamtéž*, inv. j. 56, kart. 20, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra) OV KSČ 31. 7 –5.12.1945.

⁵² Stanislav KONEČNÝ, *Polička za Mnichovské krize, (Okupace města německou armádou ve dnech 10. října - 24. listopadu 1938)*, Litomyšl 2003 s. 100.

⁵³ SOKA Svitavy, f. OV KSČ Polička, inv. j. 57, kart. 20, Předsednictvo (Byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (Byra) OV KSČ 4.9-23.10.1946.

⁵⁴ *Tamtéž*, inv. j. 57, kart. 20, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra) OV KSČ 28. 1.1946.

⁵⁵ *Tamtéž*.

⁵⁶ Vládní nařízení č. 120/1946 Sb. o obnově národních výborů na podkladě výsledků voleb do ústavodárného Národního shromáždění.

⁵⁷ SOKA Svitavy, f. OV KSČ Polička inv. j. 57, kart. 20, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra) OV KSČ 28. 1.1946.

pozici druhého náměstka a bezpečnostní referát.⁵⁸ Druhým náměstkem se stal už předseda OV KSČ Petr Vlk a bezpečnostním referentem⁵⁹ jednatel⁶⁰ Václav Čermák.⁶¹ Petr Vlk se zároveň ujal kulturního, sociálního, družstevního referátu. Do ONV byli též zvoleni Dittrich z Bystrého, Kulíšek z Benátek a Kopecká z Banína. Do rady byli zvoleni už výše zmínění Vlk a Čermák.⁶² Obnovený Okresní národní výbor měl 20 členů se třemi náměstkami.⁶³

KSČ se rozhodla neusilovat o pozici prvního náměstka, i když z ostatních stran měla pro funkci nejlepší výchozí pozici (druhý nejlepší volební výsledek), z důvodu špatných vztahů s vítěznou Československou stranou lidovou, která by KSČ při hlasování nepodpořila. Spory způsobilo aktivní vystupování KSČ proti předsedovi Československé lidové strany a budoucímu předsedovi ONV od roku 1946 Boleslavovi Martinů. Dle stranických spisů spor způsobil protest, který KSČ v roce 1945 podala Zemskému národnímu výboru, kvůli jeho údajné nepopulárnosti mezi masami pracujícího lidu. Zemský národní výbor vyslal do Poličky orgány, které zjišťovaly činnost budoucího předsedy ONV v době porevoluční.⁶⁴

Podle zápisů plenárního zasedání ONV spory především způsobil protest o měsíc později při ustanovující schůzi obnoveného ONV, kdy komunisté při volbě rady ONV odmítli podpořit opět Boleslava Martinů. Zástupci lidové strany prohlásili, že oni též nebudou hlasovat pro zástupce KSČ, i když nakonec obě strany pro své zástupce hlasovaly, bylo zřejmé že vztahy obou stran byly poté na bodu mrazu, když se KSČ rozhodla o pozici prvního náměstka ani neusilovat⁶⁵.

Složení MNV v roce 1946 jak v Poličce, tak v ostatních obcích nebyla pro poličskou okresní organizaci KSČ příznivé, naopak by se dalo říci, že bylo velice nepříznivé, aspoň tak je to hodnoceno v okresní konferenci z 9.7. 1946. Komunisté zvítězili v obci Banín, kde získali post předsedy MNV. Jejíž předseda Richtr vítězství

⁵⁸ SOKA Svitavy, f. OV KSČ Polička inv. j.57, kart. 20, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra) OV KSČ 28. 1 1946.

⁵⁹ Referent na svém přiděleném úseku zajišťoval realizaci stranických usnesení, také svoji „instituci“ kontrolovala a uděloval úkoly.

⁶⁰ Jednatel zastupoval organizaci KSČ navenek.

⁶¹ SOKA Svitavy, f. OV KSČ Polička, inv. j. 35, kart. 15, Okresní konference KSČ, Okresní konference 29. 2 1948.

⁶² *Tamtéž.*

⁶³ SOKA Svitavy, f. ONV Polička, kniha 1, Zápisy ze zasedání plena ONV 1945-1946.

⁶⁴ SOKA Svitavy, f. OV KSČ Polička inv. j.57, kart. 20, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra) OV KSČ 4.9–23.10 1946

⁶⁵ SOKA Svitavy, f. ONV Polička, kniha 1, Zápisy ze zasedání plena ONV 1945-1946.

přisuzoval hlavně pomoci slovenských sezonních dělníků.⁶⁶ Slováci v Poličce mohli volit podle volebního zákona české politické strany díky voličskému průkazu ve speciálně určených místnostech.⁶⁷

Dále KSČ zvítězila ve volbách do NS v obci Korouhev, protože udržela post předsedy MNV.⁶⁸ V samotném městě Polička KSČ obsadila stejně jako v celém okrese druhou pozici, tentokrát za Československou stranou národně socialistickou.⁶⁹ Na rozdíl od celookresního výsledku je toto označováno jako neúspěch.⁷⁰

Ve většině ostatních obcí včetně Poličky byla KSČ buď neúspěšná, nebo ostatní strany Národní fronty nechtěly s komunisty spolupracovat. Pokud s některými organizacemi byl ochoten někdo spolupracovat, byla to Československá sociálnědemokratická strana.⁷¹ Většina organizací neúspěch přisuzovala buď rychlým personálním obměnám těsně před volbami, nebo výraznou volební agitací Československé strany lidové⁷², která již zvítězila v poličském okrese ve volbách do NS.⁷³

K roku 1947 měla KSČ na Poličsku 33 místních organizací a 8 závodních, kdy v roce 1946 byla ještě založena organizace v České Dlouhé. Nicméně stále chyběly organizace v obcích Trpín, Lavičné Hamry.⁷⁴ V Poličce byly celkem 3 místní organizace, konkrétně Polička-Horní předměstí, Polička-město a Polička-Dolní předměstí. V téže roce byla zrušena závodní organizace Nemocnice a došlo ke sloučení organizací Zámečník a Dittrich ve společnou organizaci „Obuvníci“.⁷⁵

Poličská okresní organizace získala mnoho členů, díky přistěhovalcům do bývalých sudet. K 16. 3 1947 měla okresní organizace na Poličsku celkově 2684 členů,

⁶⁶ SOKA Svitavy, f. OV KSČ Polička, inv. j. 33, kart. 15, Okresní konference KSČ, Okresní konference 9.7 1946.

⁶⁷ Ústavní zákon č. 67/1946 sb., o volbě ústavodárného Národního shromáždění,

⁶⁸ SOKA Svitavy, f. OV KSČ Polička, inv. j. 33, kart. 15, Okresní konference KSČ, Okresní konference 9.7 1946.

⁶⁹ SOKA Svitavy, Mezifondový soubor kronik, poč. 550 – kronika města Poličky 1946–1955, 1955–1956, sign–KR461, folio 20.

⁷⁰ SOKA Svitavy, f. OV KSČ Polička, inv. j. 33, kart. 15, Okresní konference KSČ, Okresní konference 9.7 1946.

⁷¹ *Tamtéž.*

⁷² *Tamtéž.*

⁷³ *Tamtéž.*

⁷⁴ *Tamtéž.*, inv. j. 34, kart. 15, Okresní konference KSČ, Okresní konference 16.3 1947.

⁷⁵ *Tamtéž.*

z čehož 803 členů čerstvě přistěhovaných do bývalých sudet⁷⁶. Okresní organizace v této době začala také více vylučovat obvykle pro „rozvracečskou činnost“ nebo opilství. Vyloučeno bylo za rok 1946 67 členů a vystoupilo 45.⁷⁷

Podle okresní konference z roku 1947 neproběhla volba nového OV KSČ nebo alespoň není zaznamenána, popř. se konference nedochovala celá, což je možné, protože v ní není zaznamenáno její oficiální ukončení.⁷⁸

Bohužel k tomuto roku nejsou k dispozici žádné schůze jak pléna, tak předsednictva OV KSČ, které by případné neproběhnutí volby vysvětlily, popř. by se v nich dalo dohledat nové složení OV KSČ Polička. Alespoň přibližné tehdejší složení ukazuje konference z roku 1948 vystupujícími funkcionáři. Pokud volba skutečně proběhla, tak složení zůstalo stejné včetně předsedy a místopředsedy.⁷⁹ Toto nemůže být stoprocentní, protože se během roku složení mohlo měnit.

Tabulka č. 5 Navržení kandidáti za KSČ do voleb MNV v roce 1946⁸⁰

Jméno a příjmení	Povolání
Jílek Josef	svaz bývalých politických vězňů
Popelka František	soukromý úředník
Hlavsa Josef	ředitel škol
Svoboda František	dělník ve vojenské továrně
Válková Věra	profesorka
Koráb Bohumír	JSČZ
Štěpánek Stanislav	obchodník
Zelený Alois	strojník
Friendl Jindřich	za odbory
Roll Josef	obuvník
Čečetka Ondřej	úředník
Slezáková Květa	úřednice

⁷⁶ SOKA Svitavy, f. OV KSČ Polička, inv. j. 34, kart. 15, Okresní konference KSČ, Okresní konference 16.3 1947.

⁷⁷ *Tamtéž.*

⁷⁸ *Tamtéž*, inv. j. 34, kart. 15, Okresní konference KSČ, Okresní konference 16.3 1947.

⁷⁹ *Tamtéž*, inv. j. 35, kart. 15, Okresní konference KSČ, Okresní konference 29. 2 1948.

⁸⁰ *Tamtéž*, inv. j.56, kart. 20, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápis ze schůze předsednictva (byra) 31. 7 1945.

Tabulka č. 6 Navržení kandidáti za KSČ do ONV ⁸¹

Jméno a příjmení	Bydliště	Povolání
Vlk Petr	Polička	učitel
Brokl Jan	Polička	okresní sekretář KSČ
Blažka Rudolf	Rohozná	zemědělec
Hejman Josef	Borová	živnostník
Leksa Josef	Telecí	maloročník
Jíně František (náhradník)	Polička	-
Kleiner Jaroslav (náhradník)	Polička	-

⁸¹ SOKA Svitavy, f. OV KSČ Polička, inv. j.56, kart. 20, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápis ze schůze předsednictva (byra) 31. 7 1945.

Tabulka č. 7 Přehled členů OV KSČ Polička z 31.7 1945 ⁸²

Vedení	
Jméno a příjmení	Funkce
Lonský František	předseda
Švejda František	místopředseda
Makovský Ladislav	jednatel
Vlk Petr	pokladník
Členové výboru	
Brokl Jan	dopisovatel
Adamec Stanislav	rev. účtu
Češka Ladislav	rev. účtu
Čermák Václav	organizační vedoucí
Borovský Jindřich	-
Chmelařová ?	-
Janele Jan	-
Kukla Otakar	-
Kleiner Jaroslav	-
Pavlíková Marie	-
Lhota Zdeněk	-
Berkovcová Marie	-
Cupal Jan	-
Kučera Jaroslav	-
Friedl Jindřich	-
Rumplík Rudolf	-
Pell Josef	-
Fousková Božena	-
Matěju František	-
Rol Josef	-
Jahoda Tomáš	-
Smejkal František	-
Hrubý Josef	-
Šír Karel	-
Škeřík Stanislav	-
Březina Rudolf	-
Dolák Václav	-

⁸² SOKA Svitavy, f. OV KSČ Polička, inv. j.56, kart. 20, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápis ze schůze předsednictva (byra) 31. 7 1945.

Tabulka č. 7 Přehled členů OV KSČ Polička k roku 1946 ⁸³

Vedení		
Jméno a příjmení	Funkce ve straně	Veřejná funkce
Vlk P.	předseda OV KSČ	Náměstek předsedy ONV
Erbes V.	místopředseda OV KSČ	Člen MNV
Štrof Jos.	II. místopředseda	Člen MNV
Jíně Fr.	pokladník	-
Čermák Vác,	jednatel	člen rady ONV
Členové		
Koráb V.	člen OV KSČ	Člen MNV
Horáková B	člen OV KSČ	-
Hlavsa Jos.	člen OV KSČ	-
Švejda Fr.	člen OV KSČ	Úředník ONV
Dlouhý V.	člen OV KSČ	-
Pávek Jos.	člen OV KSČ	Člen MNV
Zelený Al.	referent OV KSČ	-
Štěpánek St.	člen OV KSČ	Místopředseda MNV
Hlouš K.	člen OV KSČ	-
Klener K.	referent OV KSČ	-
Mikeš Fr.	člen OV KSČ	-
Rompotl Bl.	referent OV KSČ	-
Janele J.	člen OV KSČ	Člen MNV
Čejka Václ.	člen OV KSČ	-
Pohorský Fr.	okresní tajemník strany	-
Češka Lad.	referent strany	-
Čečetka On.	člen OV KSČ	Člen MNV
Kamarádek Ladislav	referent OV KSČ	-
Hudský ?	předseda městských organizací	-
Kutíšek V.	referent strany	Člen ONV

⁸³ SOKA Svitavy, f. OV KSČ Polička, inv. j. 57, kart. 20, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra) 4.9–23.1946.

2.0 Struktura a politická správa okresu

Koncem roku 1948 bylo ustanoveno krajské zřízení, které platilo od roku následujícího. Tato změna si vyžádala reorganizaci okresů,⁸⁴ která neminula ani okres Polička.⁸⁵

Členěním okres spadl do Pardubického kraje. Od poličského okresu ve prospěch nově zřízeného okresu Svitavy byly odděleny obce Banín, Bělá, Brněnec, Česká Dlouhá, Chrastavec, Lavičné, Česká Radiměř a Vítějeves. Naopak od okresu Litomyšl byly k poličskému okresu připojeny obce: Lezník, Květná, od okresu Chrudim: Čachnov, České Křížánky a Milovi, od okresu Vysoké Mýto: Bor u Skutče, Česká Rybná, Františky, Martinice, Paseky, Perálec, Podměstí, Proseč, Pustá Kamenice, Rychnov, Záboří, Zderaz a od okresu Nové město na Moravě: Borovnice, Javorek, Jimramov, Jimramovské Pavlovice, Krásné, Lišná, Nový Jimramov, Podlesí a Spělkov.⁸⁶

Původní poličský okres měl rozlohu 321 km², 34 obcí a 23 354 obyvatel. Po reorganizaci měl okres 402 km², 53 obcí, a 28 635 obyvatel. Okres připojením nových obcí získal podobnou strukturu po geografické stránce. I když byl výrazně navýšen počet obyvatelstva i rozloha, z pohledu OV KSČ okres značně prodělal, protože ztratil své nejbohatší části jak v průmyslové stránce (Brněnec – připojená obec k novému okresu Svitavy), tak po stránce zemědělské (Banín, Bělá – obec se státními velkostatkami, Vítějeves – připojené též k nově vzniklému okresu Svitavy).⁸⁷

Podle okresní konference z roku 1949 v roce 1948 v poličském okrese výrazně stoupl počet místních organizací z 35 na 63 a závodních organizací z 8 na 22. Tento výrazný nárůst způsobila jednak výše zmíněná reorganizace okresů, ale také organizační a ideologické upevnění, které se událo po únorovém převratu. Místní organizace od roku 1948 tvořilo 53 vesnických a 10 městských z toho 7 v Poličce, 1 v Jimramově, 1 v Proseči a 1 v Bystrém. Závodní organizace tvořilo 14 výrobních a 8 v úřadech či ústavech.⁸⁸

⁸⁴ Zdeňka HLEDÍKOVÁ – Jan JANÁK – Jan Dobeš, *Dějiny správy českých zemí od počátku po současnost*, Praha 2007, s. 447.

⁸⁵ SOKA Svitavy, f. OV KSČ Polička, inv. j. 36, kart. 15, Okresní konference KSČ, Okresní konference 9–10. 4 1949.

⁸⁶ *Tamtéž.*

⁸⁷ *Tamtéž.*

⁸⁸ *Tamtéž.*

Co se týče vesnických organizací, jedná se zřejmě o chybný údaj, jelikož počet vesnických organizací zaznamenaných v konferenci z roku 1949 výrazně převyšuje počet vesnic na tehdejší mapě okresu. Samozřejmě, že je možné, že v daných vesnicích mohlo místních organizací existovat více, nicméně vzhledem k velikosti obcí, je to nepravděpodobné. Ani žádné další stranické dokumenty se o nich nezmiňují.⁸⁹

Po únorovém převratu Polička měla úplně jiné členění. Veškeré „předúnorové“ organizace byly zrušeny. V roce 1955 byla členěna na 11 organizací: Uliční organizace KSČ Polička I., Uliční organizace KSČ Polička II., Předměstí, Útvarová organizace KSČ při OVB Polička, OV-ČSM Polička, Komunální služby MNV Polička, MNV Polička, ONV Polička, OS – KSČ Polička, Komunální služby města Polička. Přesný soupis veškerých organizací se nachází na kontrolních štítcích k výměně členských legitimací s kompletními seznamy členů.⁹⁰

Počet závodních organizací, jak už ve městě Polička, tak v celém okrese v první polovině padesátých let se výrazně zvýšil.⁹¹ Zatímco v roce 1949 bylo celkově v okrese 22 závodních organizací,⁹² v roce 1955 jich bylo 63.⁹³

⁸⁹ SOKA Svitavy, f. OV KSČ Polička, inv. j. 36, kart. 15, Okresní konference KSČ, Okresní konference 9–10. 4 1949.

⁹⁰ *Tamtéž*, inv. j. 16, kart. 5/3, Členská evidence, Neschválené přihlášky za člena obsahující životopisy /A–Z/ /1950–1952/, kontrolní štítky k výměně členských legitimací /1955/.

⁹¹ *Tamtéž*.

⁹² *Tamtéž*, inv. j. 36, kart. 15, Okresní konference KSČ, Okresní konference 9–10. 4 1949.

⁹³ *Tamtéž*, inv. j. 16, kart. 5/3, Členská evidence, Neschválené přihlášky za člena obsahující životopisy /A–Z/ /1950–1952/, kontrolní štítky k výměně členských legitimací /1955/.

Tabulka č. 8 Přehled městských organizací KSČ ve městě Polička k roku 1955⁹⁴

1	Uliční organizace KSČ Polička I.	7	Komunální služby MNV Polička
2	Uliční organizace KSČ Polička II.	8	MNV Polička
3	KSČ Polička II.	9	ONV Polička
4	Předměstí	10	OS – KSČ Polička
5	Útvarová organizace KSČ při OVB Polička	11	Komunální služby města Polička
6	OV-ČSM Polička		-

Tabulka č. 9 Ostatní městské organizace v Poličském okrese k roku 1955⁹⁵

1	Bystré
2	Jimramov
3	Proseč

Tabulka č. 10 Závodní organizace KSČ v Poličském okrese k roku 1955⁹⁶

1	Botana národní podnik Bystré	17	Tirny n.p. závod OS Kamenec
2	Hedva Jedlová	18	Tirny n.p. Týniště nad Orlicí závod 09 Pomezí
3	Insominační stanice Pomezí	19	Trhárny n.p. Sedliště p. Jimramov
4	Závodní organizace LIRA nár. pod. závodní Proseč	20	Truhlářské družstvo Trhonica okres Polička
5	Závodní organizace ZO Zderaz	21	ZO KSČ Vigona Svojanov
6	Nodeta Borová	22	Východočeské pily Čachnov
7	Poštovní úřad Jimramov	23	Východočeské papírny n.p. závod Polička
8	Promen podnik státního obchodu	24	Vitka 05 Bystré u Polička
9	ZO KSČ – nár. podnik TS Čachnov	25	Vitka Hornice
10	Státní traktorové stanice	26	Výkupní podnik v Poličce
11	Průmyslový kombinát okresu Polička	27	Zemědělská škola učňovská Bystré okres Polička
12	Školská Jimramov	28	Na učňovská míst. hospodářství v Poličce
13	Školská Proseč		-

⁹⁴ SOKA Svitavy, f. OV KSČ Polička, inv. j. 16, kart. 5/3, Členská evidence, Neschválené přihlášky za člena obsahující životopisy /A-Z/ /1950–1952/, kontrolní štítky k výměně členských legitimací /1955/.

⁹⁵ *Tamtéž.*

⁹⁶ *Tamtéž.*

Tabulka č. 11 Přehled závodních organizací v městě Polička k roku 1955 ⁹⁷

1	Závodní organizace p. Atlas Polička	19	Hedva – Polička
2	Botana n.p. Polička	20	Restaurace a jídelny národní podnik Polička
3	Polička ČSD I.	21	ZO KSCŽ Konstruktiva Polička
4	Základní organizace KSCŽ – ČSD II. Polička	22	Závodní organizace lidové soudu v Poličce
5	Polička Atlas ⁹⁸	23	Masný průmysl v Poličce, národní Podnik
6	Základní organizace KSCŽ – ČSD II. Polička	24	Mlékárna Polička
8	ČSD III.	25	Závodní organizace státní Banky Československé v Poličce
9	ČSAD Polička	26	Okresní ústav národní zdraví v Poličce
10	KSCŽ při okresním svazu spotřebních družstev Polička	27	Zaměstnanci poštovního úřadu Polička
11	Energotrust n. p. OBS Polička	28	ČSS n. p. závod OS Polička
12	Pivovar Polička	29	Východočeský dřevařské závody n.p. závod Polička
13	Závodní organizace okresního pomocníka v Poličce	30	Stavební podnik okres Polička v Poličce
14	Vkus“ oděvní lidové družstvo v Poličce	31	Oděvní obchod, nár. podnik, Pardubice, prodejna Polička
15	Pramen, podnik státního podniku	32	ZO KSCŽ Konstruktiva Polička
16	ČSS n.p. závod OS Polička	33	Bořiny
17	Závodní organizace KSCŽ – VAD. Středisko Polička	34	Školská Polička I.
18	Výkupní podnik v Poličce	35	OV-ČSM Polička

⁹⁷ SOKA Svitavy, f. OV KSCŽ Polička, inv. j. 16, kart. 5/3, Členská evidence, Neschválené přihlášky za člena obsahující životopisy /A–Z/ /1950–1952/, kontrolní štítky k výměně členských legitimací /1955/

⁹⁸ *Tamtéž*, inv. j. 25, kart. 10, Prověrky, Prověrka členstva v základní organizacích: Sv. Kateřina, Svojanov, Široký důl, Telecí, Trpín, Adamovské strojírný, Atlas, Botana Polička, Bystré, ČSD I, ČSD II, ČSSS-Bystré – Stašov, Elektrárna, Heda-Jedlová, Hedva Polička, Jednota Polička, Lidový soud, Masna, Měšťanský pivovar.

Tabulka č. 12 Přehled vesnických organizací v poličském okrese⁹⁹

1	Bor	24	Nedvězí
2	Borová u Poličky	25	Vesnická organizace KSČ Nový Jimramov
3	Borovnice	26	Oldřiš
4	Březiny	27	Paseky
5	Čachnov	38	Perálec
6	České Křižánky	29	Podlesí
7	Česká rybná	30	Místní organizace KSČ Pomezí I.
8	Františky	31	Pomezí II.
9	Hamry	32	Pustá Kamenice
10	Hartmanice	33	Rohozná
11	Hlásnice	34	Rychnov
12	Javorek	35	Sádek
13	Jedlová	36	Sedliště
14	Jimramovské Pavlovice	37	Svatá Kateřina ¹⁰⁰
15	Kamenec	38	Spělkov
16	Korouhev	39	Starý Svojanov
17	V Krásném	40	Stašov
18	Květná	41	Střítež ¹⁰¹
19	Lezník	42	KSČ Svojanov
20	Lišná	43	Široký důl ¹⁰²
21	Martinice	44	Telecí
22	Milovy	45	Vesnická KSČ Trhonice
23	Modřec		-

3.0 Organizace a struktura KSČ na Poličsku do voleb 1954

3.1 Převzetí moci v roce 1948

Prvním krokem k převzetí moci v Poličce bylo ustanovení Akčního výboru Národní fronty, který byl v Poličce vytvořen 28. 2. 1948. Předsedou se stal budoucí poslanec Národního shromáždění Stanislav Štěpánek. Ten však na postu vydržel pouhý měsíc, když musel být vystřídán, kvůli výkonu poslaneckého mandátu a nepřipustné

⁹⁹ SOKA Svitavy, f. OV KSČ Polička, inv. j. 16, kart. 5/3, Členská evidence, Neschválené přihlášky za člena obsahující životopisy /A–Z/ /1950–1952/, kontrolní štítky k výměně členských legitimací /1955/

¹⁰⁰ *Tamtéž*, inv. j. 25, kart. 10, Prověrky, Prověrka členstva v základní organizacích: Sv. Kateřina, Svojanov, Široký důl, Telecí, Trpín, Adamovské strojírny, Atlas, Botana Polička, Bystré, ČSD 1, ČSD II, ČSSS-Bystré – Stašov, Elektrárna, Heda-Jedlová, Hedva Polička, Jednota Polička, Lidový soud, Masna, Měšťanský pivovar.

¹⁰¹ *Tamtéž*.

¹⁰² *Tamtéž*.

kumulaci funkcí, neznámým Tomášem Trojkem. Jednatelům se stal František Švejda,¹⁰³ osoba převážně známá z předúnorové politiky KSČ na Poličsku.¹⁰⁴

Při převzetí moci na MNV bylo okamžitě zastaveno členství všem zástupcům Československé strany lidové a Československé národně socialistické strany. V MNV mohli zůstat pouze dva členové, konkrétně dosavadní předseda MNV Antonín Švasta,¹⁰⁵ člen Československé strany národně socialistické¹⁰⁶ a František Stodola, člen Československé strany lidové.¹⁰⁷ Také Antonín Švasta skončil na místě předsedy, na které po něm nastoupil nejprve jeho první náměstek Stanislav Štěpánek,¹⁰⁸ posléze Alois Zelený,¹⁰⁹ člen předsednictva OV KSČ.¹¹⁰ Stanislav Štěpánek na tuto funkci, stejně jako na post v Akčním výboru, rezignoval opět z důvodu zvolení do Národního shromáždění,¹¹¹ jako oficiální důvod je uvedena pracovní přetíženost. Antonín Švasta zůstal v MNV jako první náměstek. Druhým náměstkem se stal ve stranické politice KSČ neznámý Josef Stejskal.¹¹²

Také bylo zakázáno veřejné shromažďování dvou výše zmíněných stran. K částečnému sloučení ČSD a KSČ došlo 1.6 1948.¹¹³

V ONV byla situace poněkud odlišná. Na rozdíl od postupu v MNV byli odvoláni všichni členové ČSL a ČSNS, včetně předsedy ONV za ČSL Boleslava Martinů (předseda MNV mohl zůstat jako řadový člen). Novým předsedou se stal jeho druhý náměstek Petr Vlk,¹¹⁴ tehdejší předseda OV KSČ Polička.¹¹⁵ Posléze Akční výbor Národní fronty podal návrh na doplnění rady, pléna a složek NV. Jednalo se o zástupce

¹⁰³ SOKA Svitavy, Mezifondový soubor kronik, poč. 550 – kronika města Poličky 1946–1955, 1955–1956, sign–KR461, folio 156.

¹⁰⁴ SOKA Svitavy, f. OV KSČ Polička, inv. j.56, kart. 20, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápis ze schůze předsednictva (byra) 31. 7 1945.

¹⁰⁵ SOKA Svitavy, Mezifondový soubor kronik, poč. 550 – kronika města Poličky 1946–1955, 1955–1956, sign–KR461, folio 119.

¹⁰⁶ *Tamtéž*, folio 20.

¹⁰⁷ *Tamtéž*, folio 119.

¹⁰⁸ *Tamtéž*.

¹⁰⁹ *Tamtéž*.

¹¹⁰ SOKA Svitavy, f. OV KSČ, inv. j. 35, kart. 15, Okresní konference, Okresní konference KSČ, Okresní konference 9–10. 4 1949.

¹¹¹ SOKA Svitavy, Mezifondový soubor kronik, poč. 550 – kronika města Poličky 1946–1955, 1955–1956, sign–KR461, folio 119.

¹¹² *Tamtéž*, folio 121.

¹¹³ *Tamtéž*, folio 119.

¹¹⁴ SOKA Svitavy, f. ONV Polička, kniha 2, Zápisy ze zasedání pléna ONV 1947–1950.

¹¹⁵ SOKA Svitavy, f. OV KSČ Polička, inv. j, 35, kart. 15, Okresní konference KSČ, Okresní konference 29. 2 1948.

Revolučního odborového hnutí, Jednotného svazu českých zemědělců a odbojových složek.¹¹⁶

Prvním náměstkem se stal dosavadní bezpečnostní referent Václav Čermák a druhým náměstkem Libor Dvořáček. Členové ČSL a ČSNS byli též odvoláni i z rady ONV. Nového předsedu Petra Vlka a jeho dva náměstky doplnili Vojtěch Kubát, Josef Hlavsa, František Ptáček a Karel Veselský.¹¹⁷

Též došlo k předání veškerých komisí. Trestní nalézací komisi obsadila KSČ. Tři ze čtyř pozic obsadila KSČ v komisi pro zemědělství. V ostatních komisích byli většinou členové soc. dem., ROH., nebo JSČZ. Zajímavá je komise pro péči o mládež, kterou tvořili nekomunisté s výjimkou Josefa Hlavsy, člena rady ONV. Členem komise byl i v této době bývalý předseda MNV Antonín Švasta,¹¹⁸ kterému se jako jedinému z výrazných poličských politiků podařilo udržet i po únorovém převratu. Je zajímavé, že i když přišel o pozici předsedy MNV, poličští komunisté mu udělili tak silnou pozici, jako byl první náměstek.¹¹⁹ Kromě toho byl Antonín Švasta členem ČSNS,¹²⁰ která byla pro KSČ v Poličce velkým soupeřem.¹²¹ Antonínu Švastovi mohlo pomoci to, že byl ředitelem Okresní nemocenské pojišťovny nebo dobré vztahy s jeho nástupcem Petrem Vlkem.¹²²

Ve volbách do Národního shromáždění v Poličce bylo v roce 1948 odevzdáno celkem 3881 hlasů. Z toho Národní fronta získala 2600 hlasů, bílých lístků bylo 896 a neplatných 315.¹²³ Na kandidátní listinu za Poličsko se postavili dva kandidáti Stanislav Štěpánek a Ladislav Češka. První z nich předseda MNV kandidoval z 10. místa, Ladislav Češka, člen předsednictva OV KSČ a referent strany, z 33 místa. Stanislav Štěpánek, jak už je zmíněno výše, ve volbách uspěl a stal se poslancem Národního shromáždění.¹²⁴

¹¹⁶ SOKA Svitavy, f. ONV Polička, kniha 2, Zápisy ze zasedání pléna ONV 1947–1950.

¹¹⁷ *Tamtéž.*

¹¹⁸ *Tamtéž.*

¹¹⁹ SOKA Svitavy, Mezifondový soubor kronik, poč. 550 – kronika města Poličky 1946–1955, 1955–1956, sign–KR461, folio 121.

¹²⁰ *Tamtéž*, folio 20.

¹²¹ *Tamtéž.*

¹²² SOKA Svitavy, f. ONV Polička, kniha 2, Zápisy ze zasedání pléna ONV 1947–1950.

¹²³ SOKA Svitavy, Mezifondový soubor kronik, poč. 550 – kronika města Poličky 1946–1955, 1955–1956, sign–KR461, folio 120.

¹²⁴ SOKA Svitavy, f. MNV Polička, inv. j. 404, kart. 50/2, Věcná manipulace – vnitřní, Volby do NS – kandidátní listina na kraj Pardubice.

Vysoké postavení Stanislava Štěpánka na kandidátní listině je poněkud nelogické. Byl sice prvním náměstkem a posléze předsedou MNV,¹²⁵ ale nedosáhl žádné významné stranické funkce. Kromě toho se stranické materiály o něm skoro vůbec nezmiňují, výjimkou je jeho kandidatura do MNV¹²⁶ a soupis členů OV KSČ.¹²⁷ Na konferencích ani na schůzích do roku 1948 veřejně nikdy nevystoupil. Pozoruhodné je i to, že stranické materiály se nikdy nezmiňují o jeho zvolení do Národního shromáždění, i když by mohl být pokládán za jednoho z nejdůležitějších členů KSČ na Poličsku. Informace o jeho zvolení a převzetí vedení na MNV podává poličská kronika.¹²⁸ Takto vysoké postavení teoreticky může pramenit z protekce na KV KSČ.

Celkový výběr kandidátů z poličské KSČ je poněkud zarážející. Za Poličsko kandidoval budoucí předseda OV KSČ Ladislav Češka.¹²⁹ V této době byl referentem strany a členem OV KSČ.¹³⁰ V předúnorové politice však nebyl nijak výraznou postavou a nebyl dosazen na žádnou kandidátní listinu. I tento výběr je poněkud nelogický, jeho daleké postavení na kandidátní listině také, jelikož jsou před ním i penzisté bez jakékoli stranické funkce. Úpravu kandidátních listin prováděl Krajský volební výbor a finální podobu ještě schvaloval Ústřední volební výbor.¹³¹ V tomto případě by se dalo předpokládat jeho špatné postavení v KV KSČ.

Posledním zarážejícím faktem je, že na kandidátní listinu se nedostali žádní tehdejší výrazní funkcionáři z vedení OV KSČ, jako byli Petr Vlk, Václav Erbes, Josef Štros či Václav Čermák.¹³² Nejvíce překvapivé je to u Petra Vlka, předsedy ONV¹³³ a OV KSČ Polička.¹³⁴ Jeho kariéra stoupala od roku 1945 strmě na horu (v roce 1945 –

¹²⁵ SOKA Svitavy, Mezifondový soubor kronik, poč. 550 – kronika města Poličky 1946–1955, 1955–1956, sign–KR461, folio 121.

¹²⁶ SOKA Svitavy, f. OV KSČ Polička, inv. j.56, kart. 20, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápis ze schůze předsednictva (byra) 31. 7 1945.

¹²⁷ *Tamtéž*, inv. j. 57, kart. 20, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra) 4.9–23.1946.

¹²⁸ SOKA Svitavy, Mezifondový soubor kronik, poč. 550 – kronika města Poličky 1946–1955, 1955–1956, sign–KR461, folio 120.

¹²⁹ SOKA Svitavy, f. MNV Polička, inv. j. 404, kart. 50/2, Věcná manipulace – vnitřní, Volby do NS – kandidátní listina na kraj Pardubice.

¹³⁰ SOKA Svitavy, f. OV KSČ Polička, inv. j. 57, kart. 20, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra) 4.9–23.1946.

¹³¹ Ústavní zákon č. 75 1948 sb., o volbách do Národního shromáždění

¹³² SOKA Svitavy, f. OV KSČ Polička, inv. j. 57, kart. 20, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra) 4.9–23.10. 1946.

¹³³ SOKA Svitavy, f. ONV Polička, kniha 2, Zápisy ze zasedání pléna ONV 1947–1950.

¹³⁴ SOKA Svitavy, f. OV KSČ Polička, inv. j. 57, kart. 20, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra) 4.9–23.10. 1946.

pokladník a okresní důvěrník,¹³⁵ od roku 1946 předseda OV KSČ).¹³⁶ Při konferencích a schůzích se vždy aktivně projevoval, proto se nedá předpokládat, že by neměl o místo na kandidátní listině zájem. Podle volebního zákona do Národního shromáždění určoval počet mandátů pro jednotlivé kraje Ústřední volební výbor.¹³⁷ Výše jmenování se tedy na kandidátku nedostali, protože poličskému okresu byly přiděleny pouze 2 mandáty a jednoduše na ně nezbylo místo.

Tabulka č. 13 Členové ONV Polička do 28. 3 1948¹³⁸

Jméno a příjmení	Stranická příslušnost	Funkce
Martinů Boleslav	ČSL	Předseda ONV
Kusý Josef	ČSNS	1. náměstek předsedy
Vlk Petr	ČSL	2. náměstek předsedy
Borovský František	ČSD	3. náměstek předsedy
Báča Václav	ČSNS	-
Boucník Adolf	ČSL	-
Cupal Antonín	ČSL	-
Čermák Václav	KSČ	Člen rady
Dittrich Stanislav	KSČ	-
Dvořáček Leopold	ČSD	Člen rady
Hrubý Miloslav	ČSL	-
Peterka Emanuel	ČSD	-
Kopecká Antonie	KSČ	-
Kulíšek Vilém	KSČ	-
Marek Antonín	ČSNS	-
Mlynář František	ČSL	-
Mrázek Bohumil	ČSNS	Člen rady
Novotný František	ČSNS	-
Řehůrek Jan	ČSL	-
Štaud Josef	ČSL	-

¹³⁵ SOKA Svitavy, f. OV KSČ Polička, inv. j.56, kart. 20, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápis ze schůze předsednictva (byra) 31. 7 1945.

¹³⁶ *Tamtéž*, inv. j. 57, kart. 20, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra) 4.9–23. 10. 1946.

¹³⁷ Ústavní zákon č. 75 1948 sb., o volbách do Národního shromáždění

¹³⁸ SOKA Svitavy, f. ONV Polička, kniha 1, Zápisy ze zasedání pléna ONV 1945–1946.

Tabulka č. 14 Členové ONV Polička od 28. 3 1948 ¹³⁹

Jméno a příjmení	Funkce
Vlk Petr	Předseda ONV
Čermák Václav	1. náměstek předsedy,
Čermák Jiří	-
Češka Ladislav	-
Dittrich Stanislav	-
Dvořáček Leopold	2. náměstek předsedy
Illek Václav	-
Kopecká Antonie	-
Kubát Vojtěch	člen rady
Kulíšek Vilém	-
Macků Josef	-
Peterka Emanuel	-
Ptáček František	člen rady
Veselský Karel	člen rady
Hlavsa Josef	člen rady
Leksa Josef	-

3.2 Proměny struktury funkcionářů

V čele OV KSČ i jeho aparátu v letech 1948–1950 stál předseda. Politický aparát byl tvořen jednotlivými tajemníky pro jednotlivé úseky, v jejichž čele byl tajemník politický,¹⁴⁰ který je v pramenech OV KSČ Polička označován jako okresní tajemník.¹⁴¹ Dále existovali tajemníci pro průmysl, kádroví, kult-propagační atd.¹⁴² Návrhy členů pléna, předsednictva i samotného předsedy musely být projednány a schváleny KV KSČ.¹⁴³ Podle schůzí měl předseda OV KSČ v poličském okrese vyšší moc než politický tajemník, proto se práce více věnuje osobě předsedy OV KSČ než osobě politického tajemníka.

Předsedou OV KSČ v roce 1948 byl nadále Petr Vlk, okresním tajemníkem František Podhorský. Petr Vlk na vedoucím postu vydržel až do roku 1949, ještě na

¹³⁹ SOKA Svitavy, f. ONV Polička, kniha 2, Zápisy ze zasedání pléna ONV 1947–1950.

¹⁴⁰ Jiří MAŇÁK, *Proměny strany moci III, Početnost a složení pracovníku stranického aparátu KSČ 1948–1960*, Praha 1999, s. 29.

¹⁴¹ SOKA Svitavy, f. OV KSČ, inv. j. 35, kart. 15, Okresní konference, Okresní konference KSČ, Okresní konference 9–10. 4 1949.

¹⁴² Jiří MAŇÁK, *Proměny strany moci III, Početnost a složení pracovníku stranického aparátu KSČ 1948–1960*, Praha 1999, s. 29.

¹⁴³ Marek, PAVKA, *KÁDRY ROZHODUJÍ VŠE! Kádrová politika KSČ z hlediska teorie elit (Prvních pět let komunistické vlády)*, Brno 2003, s.119.

konferenci konané v tomto roce byl zvolen na další období,¹⁴⁴ ale z neznámých důvodů byl ve vedoucí pozici vystřídán předsedou MNV a OKK Polička, Aloisem Zeleným. Sám přešel na obnovený post místopředsedy OV KSČ.¹⁴⁵ Je možné, že k odvolání z funkce přispělo jeho povolání učitele.¹⁴⁶ V roce 1949 totiž mění KSČ svoji kádrovou politiku, kdy přestávalo platit politicko-ideologické kritérium a kladl se důraz na třídní původ, nejlépe dělnický.¹⁴⁷ V tomto roce však vzniká také první Kádrový pořádek, který stanovoval kádrová oddělení, která měla jak na ústřední, krajské a okresní úrovni na starost personální politiku. Nicméně právě tato oddělení přinesla jak mezi vnitrostranickými orgány, tak mimostranickými institucemi spory. Opatření Kádrového pořádku a kádrových směrnic, která byla vydána před ním, nebyla vůbec dodržována. Odchod Petra Vlka mohl mít tedy i jiný důvod, včetně toho, že mohl být pro někoho nepohodlný. Kádrový pořádek připravovaný od roku 1951 kádrová oddělení zrušil a kádrovou politikou se zabývala všechna oddělení stranického aparátu.¹⁴⁸

Ještě před tím na konferenci z roku 1949 došlo ke změně struktury předsednictva OV KSČ Polička. V tomto roce se ruší funkce pokladníka a jednatele a také funkce místopředsedy OV KSČ. Druhou nejvýznamnější funkcí v této chvíli byl nově ustanovený předseda Okresní kádrové komise. Také dochází ke zvýšení počtu členů ze 4 na 8 a vznikly nové funkce jako tiskový referent a zapisovatel. Dále řadovými členy předsednictva byli zástupci některých dalších komisí. A to komise pro závody, organizační komise, zemědělská komise, ženská komise a jedno řadové místo, v tomto případě do něho usedl výše zmíněný poslanec NS Stanislav Štěpánek.¹⁴⁹

Od roku 1950 můžeme pozorovat na OV KSČ velkou personální proměnu. Pravděpodobně začalo na Poličsku docházet k negativní kádrové politice. Jednak došlo k velkému snížení členů pléna OV KSČ z 31 na 20. Vedení zůstalo stejné, jak je výše

¹⁴⁴ SOKA Svitavy, f. OV KSČ, inv. j. 35, kart. 15, Okresní konference, Okresní konference KSČ, Okresní konference 9–10. 4 1949.

¹⁴⁵ *Tamtéž*, inv. j. 37, kart. 15, Okresní konference, Okresní konference KSČ, Okresní konference 15–16. 4 1950.

¹⁴⁶ *Tamtéž*, inv. j. 56, kart. 20, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápis ze schůze předsednictva (byra) 31. 7 1945.

¹⁴⁷ Marek, PAVKA, *KÁDRY ROZHODUJÍ VŠE! Kádrová politika KSČ z hlediska teorie elit (Prvních pět let komunistické vlády)*, Brno 2003, s. 41.

¹⁴⁸ Tomáš, HEMZA, *Dějiny ÚV KSČ v éře Antonína Novotného*, disertační práce FF UK, Praha 2019, s. 36.

¹⁴⁹ SOKA Svitavy, f. OV KSČ, inv. j. 35, kart. 15, Okresní konference, Okresní konference KSČ, Okresní konference 9–10. 4 1949.

zmíněno, předsedou zůstal Alois Zelený, též byl obnoven post místopředsedy,¹⁵⁰ (z důvodu z rušení OKK),¹⁵¹ kterým se stal bývalý předseda Petr Vlk. Do pléna OV KSČ přibylo 11 nových členů z 20.¹⁵²

Do OV KSČ se kromě budoucího předsedy Česky a tehdejšího místopředsedy Vlka nedostaly žádné osobnosti předúnorové politiky. Z vedení vypadl Václav Čermák¹⁵³ patřící mezi členy, kteří KSČ v Poličce po válce obnovovali.¹⁵⁴ Také se mu v době Třetí republiky podařilo prosadit ve veřejných funkcích. Od roku 1946 byl členem rady ONV¹⁵⁵ a od roku 1948 1. náměstkem předsedy ONV.¹⁵⁶ Ještě v roce 1949 byl členem předsednictva OV KSČ.¹⁵⁷ Později byl z KSČ vyloučen.¹⁵⁸

Do předsednictva se kromě Česky a Vlka nedostali žádní členové z roku 1945¹⁵⁹ ani Jan Brokl, který byl prvním komunistou, a který se po válce objevil ve vyšší veřejné funkci, konkrétně se jednalo o funkci třetího náměstka v obnoveném ONV.¹⁶⁰ Také se do OV KSČ nedostal Dvořáček Leopold,¹⁶¹ člen rady ONV od roku 1946¹⁶² a 2. náměstek předsedy ONV od roku 1948.¹⁶³ Dále do výboru nebyli zvoleni stabilní členové OV KSČ Václav Koráb a Václav Dlouhý, kteří byli součástí OV KSČ od roku 1946.¹⁶⁴

¹⁵⁰ SOKA Svitavy, f. OV KSČ, inv. j. 37, kart. 15, Okresní konference, Okresní konference KSČ, Okresní konference 15–16. 4 1950.

¹⁵¹ Marek, PAVKA, *KÁDRY ROZHODUJÍ VŠE! Kádrová politika KSČ z hlediska teorie elit (Prvních pět let komunistické vlády)*, Brno 2003, s. 43.

¹⁵² SOKA Svitavy, f. OV KSČ, inv. j. 37, kart. 15, Okresní konference, Okresní konference KSČ, Okresní konference 15–16. 4 1950.

¹⁵³ *Tamtéž*, inv. j. 37, kart. 15, Okresní konference, Okresní konference KSČ, Okresní konference 15–16. 4 1950.

¹⁵⁴ *Tamtéž*, inv. j. 56, kart. 20, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra) OV KSČ 31.7–5.12 1945.

¹⁵⁵ SOKA Svitavy, f. ONV Polička, kniha 1, Zápisy ze zasedání pléna ONV 1945–1946.

¹⁵⁶ *Tamtéž*, kniha 2, Zápisy ze zasedání pléna ONV 1947–1950.

¹⁵⁷ SOKA Svitavy, f. OV KSČ, inv. j. 35, kart. 15, Okresní konference, Okresní konference KSČ, Okresní konference 9–10. 4 1949.

¹⁵⁸ *Tamtéž*, inv. j. 38, kart. 15, Okresní konference, Okresní konference KSČ, Okresní konference 7–8. 4 1951.

¹⁵⁹ *Tamtéž*, inv. j. 56, kart. 20, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra) OV KSČ 31.7–5.12 1945.

¹⁶⁰ SOKA Svitavy, f. ONV Polička, kniha 1, Zápisy ze zasedání pléna ONV 1945–1946.

¹⁶¹ SOKA Svitavy, f. OV KSČ, inv. j. 37, kart. 15, Okresní konference, Okresní konference KSČ, Okresní konference 15–16. 4 1950.

¹⁶² SOKA Svitavy, f. ONV Polička, kniha 1, Zápisy ze zasedání pléna ONV 1945–1946.

¹⁶³ *Tamtéž*, kniha 2, Zápisy ze zasedání pléna ONV 1947–1950.

¹⁶⁴ SOKA Svitavy, f. OV KSČ Polička, inv. j. 57, kart. 20, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra) 4.9–23.1946.

Dalo se by předpokládat, že v OV KSĈ budou mít velkou šanci členové, kteří se prosadili ve veřejných funkcích. Nicméně opět uspěli jen předsedové ONV ¹⁶⁵a MNV,¹⁶⁶ Vlk a Zelený.¹⁶⁷

Je velice překvapivé, že z vedení vypadl např. Ladislav Kamarádek, dále člen od První republiky František Jíně, který je ve stranických materiálech označován jako vysoce respektovaný člen.¹⁶⁸ Posledním členem, který měl na členství v OV KSĈ nárok, byl Tomáš Trojek, předseda Akčního výboru národní fronty.¹⁶⁹

Jde zde dobře pozorovat základní rozdíl mezi předúnorovou a poúnorovou politikou. V předúnorové politice se KSĈ snaží obsazovat nejdůležitější místa ve veřejné správě a v poúnorové politice už se spíše soustředí na stranický aparát.¹⁷⁰ Lidé v nejvyšších veřejných funkcích se v poúnorové politice nedostali do nejvyšších funkcí stranického aparátu v OV KSĈ. Podařilo se to pouze budoucím předsedům, Zelenému a Vlkovi.¹⁷¹ Velká obměna členů je vysvětlitelná, podobně jako u výše zmíněného Petra Vlka, tedy změnou kádrové politiky, kdy strana začíná upřednostňovat dělnický původ a potlačuje svojí vlastní inteligenci.¹⁷² Dalším důvodem může být to, že přechodem těchto funkcionářů do stranického aparátu by NV značně oslabily, a to by mohlo mít špatný vliv např. pro hospodářství. Proto bylo jednodušší obsadit stranický aparát OV KSĈ novými lidmi, kteří by mohli tvořit kádrovou rezervu.

Novým vedoucím tajemníkem politického sekretariátu se stal Rudolf Boháček, kulturní a kádrový referent. Členem OV KSĈ se stal teprve v roce 1950. Nikdy před tím kromě kulturního a kádrového referenta se neobjevoval v žádných vyšších funkcích v rámci OV KSĈ. V předchozích konferencích a schůzích se jeho jméno neobjevuje. Zde se dá hovořit o protekci z KV KSĈ, jelikož byl na předchozí konferenci přímo vybrán

¹⁶⁵ SOKA Svitavy, ONV Polička, kniha 2, Zápisy ze zasedání pléna ONV 1947–1950.

¹⁶⁶ SOKA Svitavy, Mezifondový soubor kronik, poč. 550 – kronika města Poličky 1946–1955, 1955–1956, sign–KR461, folio 119.

¹⁶⁷ SOKA Svitavy, f. OV KSĈ, inv. j. 37, kart. 15, Okresní konference, Okresní konference KSĈ, Okresní konference 15–16. 4 1950.

¹⁶⁸ *Tamtéž*, inv. j. 37, kart. 15, Okresní konference, Okresní konference KSĈ, Okresní konference 15–16. 4 1950.

¹⁶⁹ SOKA Svitavy, Mezifondový soubor kronik, poč. 550 – kronika města Poličky 1946–1955, 1955–1956, sign–KR461, folio 156.

¹⁷⁰ Marek, PAVKA, *KÁDRY ROZHODUJÍ VŠE! Kádrová politika KSĈ z hlediska teorie elit (Prvních pět let komunistické vlády)*, Brno 2003, s. 29.

¹⁷¹ SOKA Svitavy, f. OV KSĈ, inv. j. 37, kart. 15, Okresní konference, Okresní konference KSĈ, Okresní konference 15–16. 4 1950.

¹⁷² Marek, PAVKA, *KÁDRY ROZHODUJÍ VŠE! Kádrová politika KSĈ z hlediska teorie elit (Prvních pět let komunistické vlády)*, Brno 2003, s.41.

poslancem Pospíšilem z KV KSČ, který se konference účastnil jako host. K funkci mu mohla dopomoci také pozice kádrového referenta, nicméně kádrová politika je v konferenci kritizována. Avšak poslanec Pospíšil odůvodnil svůj výběr, právě kvůli výkonu těchto funkcí.¹⁷³ Zde je dobře pozorovatelné, že veškeré pověřování funkcemi, které bylo provedeno na OV KSČ, muselo být schváleno KV KSČ.¹⁷⁴

Rudolf Boháček na tuto pozici nastoupil po Koblihovi, který byl povolán do KV KSČ. Stejně jako jeho nástupce nikdy nefungoval ve vyšších funkcích v rámci OV KSČ a ani ve funkcích veřejných. Tyto funkce byly neslučitelné, zřejmě se jednalo částečně o protekci.

Na příkladu OV KSČ v Poličce je možné pozorovat, že KSČ klade při obsazování do funkcí důraz na členství již od roku 1945. Mezi členy z roku 1950 jsou pouze dva, kteří vstoupili do KSČ později, konkrétně v roce 1947 a 1946.¹⁷⁵ Zde se jedná o klasickou politiku „boje proti fluktuanství“,¹⁷⁶ která byla v 50. letech velkým problémem.¹⁷⁷

Ještě k mnohem radikálnější obměně došlo na konferenci v roce 1951. O post předsedy přišel Alois Zelený. Tyto změny nastaly pravděpodobně kvůli obrovské kritice, která se odehrála na okresní konferenci z roku 1951. OV KSČ je kritizována, hlavně kvůli špatně zvládnuté prověrce, která proběhla v roce 1950. Dále za špatnou organizaci instruktorského sboru, kdy instruktoři se nedostavovali na jednotlivé schůze MO. Alois Zelený ještě dříve přišel i o post předsedy MNV, kvůli reorganizaci MNV, jejímž záměrem bylo dostat do funkcí mladší členy.¹⁷⁸

Petr Vlk ještě na konferenci vystupuje a řídí ji, nicméně je z jeho projevu patrné, že jeho pozice je v té době značně oslabená. Ve svém vystoupení jak na konferenci,¹⁷⁹ tak na schůzích z počátku roku 1951 je vidět, že byl z popředí vytlačen a bylo mu

¹⁷³ SOKA Svitavy, f. OV KSČ, inv. j. 37, kart. 15, Okresní konference, Okresní konference KSČ, Okresní konference 15–16. 4 1950.

¹⁷⁴ Marek, PAVKA, *KÁDRY ROZHODUJÍ VŠE! Kádrová politika KSČ z hlediska teorie elit (Prvních pět let komunistické vlády)*, Brno 2003, s. 119.

¹⁷⁵ SOKA Svitavy, f. OV KSČ, inv. j. 37, kart. 15, Okresní konference, Okresní konference KSČ, Okresní konference 15–16. 4 1950.

¹⁷⁶ Velká fluktuace komunistických pracovníků začala krátce po převzetí moci, proto byla pro obsazování funkcí nasazena tvrdá třídně–politická kritéria.

¹⁷⁷ Jirí, MAŇÁK, *Proměny strany moci III, Početnost a složení pracovníku stranického aparátu KSČ 1948–1960*, Praha 1999, s. 24.

¹⁷⁸ SOKA Svitavy, f. OV KSČ, inv. j. 38, kart. 15, Okresní konference, Okresní konference KSČ, Okresní konference 7–8. 4 1951.

¹⁷⁹ *Tamtéž.*

ponecháno řízení lidosprávy. Projevuje se to tím, že se ve svých projevech věnuje méně podstatným tématům, jako byla péče o mládež apod.

Do OV KSČ se také nedostala Emilie Horáčková, která se poprvé stala členkou pléna OV KSČ v roce 1950. Žila v obci Bystré, kde stála v čele místního státního statku. Do příštího OV KSČ se již nedostala, protože na okresní konferenci byla jiným zaměstnancem státního statku označena za diktátorku. Vyloučena ze strany však nebyla.¹⁸⁰

Důležité je také zmínit Václav Čermáka, v roce 1950 už nebyl členem OV KSČ,¹⁸¹ jelikož se stal krajským bezpečnostním referentem. Okresní konference se konala 7.–8.4. 1951,¹⁸² tedy už po zatčení Marie Švermové a Otty Šlinga.¹⁸³ Funkcionáři však nejvíce reagují na případ zástupce vedoucího tajemníka Jiřího Kotrcha.

Vše má spojitost s případem Josefa Mahovského, původně sociálního demokrata, který podle okresní konference z roku 1951 přestoupil do KSČ. Byl hlavním vedoucím v závodě Hedva-Jedlová mezi lety 1949–1950. Pod jeho vedením měl závod velké ekonomické potíže a Josef Mahovský jeho skutečný stav zatajoval, pravděpodobně se dopouštěl i zpronevěr. Všeho si všiml člen ZO Jedlová Karel Šír, avšak jeho kritika nebyla brána vážně a jeho kritický dopis byl z Poličky odvezen a předán zástupci vedoucího tajemníka KV KSČ Jiřímu Kotrchovi, který ho poličskému OV zatajil. Václav Čermák byl v těsném spojení s tímto člověkem a pravděpodobně o všem věděl, proto byl následně vyloučen z KSČ a označen za nepřítele. Josef Mahovský emigroval.¹⁸⁴

Novým předsedou se stal Ladislav Češka, který nikdy před tím nebyl členem předsednictva OV KSČ,¹⁸⁵ ale patřil mezi zakládající členy poličské KSČ po druhé světové válce. Od roku 1945 byl však stabilním řadovým členem OV KSČ.¹⁸⁶ V roce

¹⁸⁰ SOKA Svitavy, f. OV KSČ, inv.j. 38, kart. 15, Okresní konference, Okresní konference KSČ, Okresní konference 7–8. 4 1951.

¹⁸¹ *Tamtéž*, inv. j. 37, kart. 15, Okresní konference, Okresní konference KSČ, Okresní konference 15–16. 4 1950.

¹⁸² *Tamtéž*, inv.j. 38, kart. 15, Okresní konference, Okresní konference KSČ, Okresní konference 7–8. 4 1951.

¹⁸³ *Tamtéž*.

¹⁸⁴ *Tamtéž*, inv.j. 38, kart. 15, Okresní konference, Okresní konference KSČ, Okresní konference 7–8. 4 1951.

¹⁸⁵ *Tamtéž*.

¹⁸⁶ *Tamtéž*, inv. j. 32, kart. 15, Okresní konference KSČ, Okresní konference 10.6. 1945.

1946 se stal referentem strany.¹⁸⁷ Nicméně jeho aktivita v předúnorové politice byla poměrně nízká. Po převratu v roce 1948 se stal řadovým členem ONV.¹⁸⁸ V roce 1951 se stal referentem.¹⁸⁹

Jeho aktivita stoupala v roce 1950. Sice nebyl členem předsednictva OV KSČ, ale byl přizván na jejich schůzi, aby poreferoval o řízení stranického školení na okrese, které vedl. Na schůzi byl mnohem aktivnější než vedoucí funkcionáři.¹⁹⁰ Následně byl zván i na schůze konané před konferencí v roce 1951, tam byla jeho aktivita podobná.¹⁹¹

Nicméně na první schůzi předsednictva OV KSČ Polička zasedla úplně jiná sestava.¹⁹² Je zřejmé, že po konferenci muselo dojít k přímému zásahu KV KSČ. Hned po volbě nového okresního výboru došlo k volbě delegátů na krajskou konferenci KV KSČ.¹⁹³ Mohla zde být přímá spojitost, že zde OV KSČ dostalo příkaz k reorganizaci.

Největší změnou bylo to, že Ladislav Češka se nakonec předsedou nestal.¹⁹⁴ Místo něj nastoupil neznámý František Macháček, který byl na konferenci zvolen pouze řadovým členem OV KSČ, zde je vidět, že tato postava mohla být dosazena KV KSČ. Macháček nikdy nevystoupil na okresní konferenci, nikdy nebyl členem OV KSČ. Do této chvíle byl neznámý. Delegátem na krajskou konferenci zvolen nebyl.¹⁹⁵

Alois Zelený sice přišel o post předsedy OV KSČ, ale udržel si alespoň post řadového člena předsednictva. Na konferenci byl ještě zvolen delegátem pro krajskou konferenci.¹⁹⁶ Nakonec byl pouze řadovým členem.¹⁹⁷ Dá se zde předpokládat jeho neoblíbenost na krajské úrovni.

¹⁸⁷ SOKA Svitavy, f. OV KSČ Polička, inv. j. 57, kart. 20, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra) 4.9–23.1946.

¹⁸⁸ SOKA Svitavy, f. ONV Polička, kniha 2, Zápisy ze zasedání pléna ONV 1947–1950.

¹⁸⁹ SOKA Svitavy, f. OV KSČ, inv.j. 38, kart. 15, Okresní konference, Okresní konference KSČ, Okresní konference 7–8. 4 1951.

¹⁹⁰ *Tamtéž*, inv. j. 58, kart. 20, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra) 27.12 1950.

¹⁹¹ *Tamtéž*, inv. j. 59, kart. 20, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra) 3.1–29. 6 1951.

¹⁹² *Tamtéž*, inv. j. 59, kart. 20, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra) 3.1–29. 6 1951.

¹⁹³ *Tamtéž*, inv.j. 38, kart. 15, Okresní konference, Okresní konference KSČ, Okresní konference 7–8. 4 1951.

¹⁹⁴ *Tamtéž*, inv. j. 59, kart. 20, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra) 3.1–29. 6 1951.

¹⁹⁵ *Tamtéž*, inv.j. 38, kart. 15, Okresní konference, Okresní konference KSČ, Okresní konference 7–8. 4 1951.

¹⁹⁶ *Tamtéž*.

¹⁹⁷ *Tamtéž*, inv.j. 47, kart. 17, Plénum OV KSČ, Zápisy z plenárních zasedání 21.4–8.12 1951.

V říjnu 1951 dochází ke změně celé struktury OV KSČ. Bylo to z důvodu reformy stranického aparátu KSČ podle sovětského modelu. Změnily se tak všechny stranické orgány KSČ a okresní výbory nebyly výjimkou. V čele OV KSČ již nestál předseda OV KSČ, ale vedoucí tajemník OV KSČ, který byl jmenován KV KSČ. Druhou nejvýznamnější funkcí byl tajemník OV KSČ. Podle Jiří Maňáka později začali na OV KSČ fungovat 2–3 tajemníci.¹⁹⁸ To však nelze pozorovat na poličském okrese, jelikož zde byl vždy pouze jeden vedoucí tajemník.

Do funkce vedoucího tajemníka byl KV KSČ nejprve jmenován František Kostelecký, ale do funkce ani nenastoupil. Místo něj se do čela okresu postavil Josef Vaňásek.¹⁹⁹ O Františku Kosteleckém v okresní konferenci z roku 1952 je uvedeno, že vykonával na KV KSČ funkci zemědělského tajemníka.²⁰⁰ Je pravděpodobné, že byl do této funkce KV KSČ povolán v této době. Ještě v roce 1951 byl však Josef Vaňásek po kritice odvolán a na jeho pozici dosazen opět František Kostelecký.²⁰¹

Největší překvapení se odehrálo u Petra Vlka, který se do OV KSČ při volbě na okresní konferenci nedostal.²⁰² Nakonec však získal post i v předsednictvu OV KSČ.²⁰³

V průběhu roku 1951 však doplatil na kauzu „Mahovský“ a byl odvolán z pozice předsedy ONV. V době, kdy Josef Mahovský emigroval, byl Václav Čermák převeden do KV KSČ. Následně bylo šetřeno, jestli Vlk nezavinil situaci tím, že neupozornil KV KSČ na nedostatky, kterých se Václav Čermák dopustil, když vykonával práci bezpečnostního referenta ONV.²⁰⁴

Bylo proti němu vedeno disciplinární řízení. Jeho obvinění se vztahovalo na to, že když byla v roce 1948 provedena reorganizace ONV, Petr Vlk se nezasadil o, aby na místo Václava Čermáka byl zvolen bezpečnostním referentem někdo jiný. Obvinění bylo

¹⁹⁸ Jiří, MAŇÁK, *Proměny strany moci III, Početnost a složení pracovníku stranického aparátu KSČ 1948–1960*, Praha 1999, s. 29.

¹⁹⁹ SOKA Svitavy, f. OV KSČ, inv. j. 60, kart. 20, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra) 3.1–28.3 1952.

²⁰⁰ *Tamtéž*, inv. j. 39, kart. 15, Okresní konference, Okresní konference KSČ, Okresní konference 22.3–23.3. 1952.

²⁰¹ *Tamtéž*, inv. j. 60, kart. 20, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra) 3.1–28.3 1952.

²⁰² *Tamtéž*, inv. j. 38, kart. 15, Okresní konference, Okresní konference KSČ, Okresní konference 7–8. 4 1951.

²⁰³ *Tamtéž*, inv. j. 59, kart. 20, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra) 3.1–29. 6 1951.

²⁰⁴ *Tamtéž*, inv. j. 39, kart. 15, Okresní konference, Okresní konference KSČ, Okresní konference 22.3–23.3. 1952.

nakonec staženo, ale ztratil post člena v KV KSČ, kterým byl do roku 1951. Petr Vlk se hájil tím, že si Václav Čermák přinesl doporučení z kraje, a proto s jeho zvolením souhlasil. Později také doplatil na své původní povolání učitele. O post předsedy ONV přišel za krátkou dobu, když si krajsí funkcionáři stěžovali, že v čele ONV není nikdo dělnického původu, a proto rezignoval.²⁰⁵

Okresní národní výbor byl v roce 1951 nejproblémovější institucí. Došlo zde v průběhu roku k nejvyšší fluktuaci členů a funkcionáři na okresní konferenci z roku 1952 k němu byli také nejkritičtější. Několikrát zde byl vyměněn přednosta II. referátu a jednou zemský a bezpečnostní referent. Také se vystřídal několik místopředsedů, včetně budoucího předsedy OV KSČ Ladislava Česky, který byl odvolán na školení na KV KSČ.²⁰⁶

Funkce předsedy OV KSČ byla přes reformu zatím ještě ponechána. Podle schůzí předsednictva z roku 1952 se nedá říct, že by v poličském okrese tato funkce byla formální. Aktivním vystupování a řízením jednotlivých schůzí se ukazuje, že si předseda ještě v tomto roce snažil udržet vliv. Na poličském okrese je specifické to, že nebyla obsazena funkce tajemníka OV KSČ až do roku 1956. Poslední předseda z roku 1953 Ladislav Česka mohl tedy dělat neoficiálního zástupce vedoucímu tajemníkovi.

Do chodu KSČ v roce 1951 na Poličsku také často zasahoval KV KSČ, který odvolal referenty pro zemědělství, průmysl, také pro stranickou agitaci, propagaci a kulturu. Také došlo k výměně vedoucího tajemníka ZO.²⁰⁷

Do předsednictva v roce 1952 nebyl zvolen předseda OV KSČ František Macháček.²⁰⁸ Zřejmě kvůli kritice, která se projevila na schůzích ze strany KV KSČ.²⁰⁹ Předsedou OV KSČ se stal již skutečně Ladislav Česka,²¹⁰ který ve skutečnosti podle schůzí okresní výbor vedl za Františka Macháčka, který byl často nepřítomen.²¹¹

²⁰⁵ SOKA Svitavy, f. OV KSČ, inv. j. 39, kart. 15, Okresní konference, Okresní konference KSČ, Okresní konference 22.3–23.3. 1952.

²⁰⁶ *Tamtéž.*

²⁰⁷ *Tamtéž.*

²⁰⁸ SOKA Svitavy, f. OV KSČ, inv. j. 60, kart. 20, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra) 3.1–28.3 1952.

²⁰⁹ *Tamtéž.*, inv. j. 60, kart. 20, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra) 3.1–28.3 1952.

²¹⁰ *Tamtéž.*, inv. j. 39, kart. 15, Okresní konference, Okresní konference KSČ, Okresní konference 22.3–23.3. 1952.

²¹¹ *Tamtéž.*, inv. j. 59, kart. 20, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra) 3.1–29. 6 1951

Prvním místopředsedou se stal Alois Zelený, který byl v posledních letech spíše v pozadí. Zároveň vzniká funkce druhého místopředsedy, kterým se stal dosud neznámý František Krčil, který nikdy nebyl klasickým členem OV KSČ. Byl dělnického původu, přednostou IV. referátu na ONV, na OV KSČ pracoval jako kult. propagační tajemník.²¹²

K téměř kompletní obměně došlo u řadových členů OV KSČ. Jediným původním členem z předchozího roku byl Jan Petříček. Důvodem byla pečlivější kádrová politika, kterou poličská KSČ prováděla. Téměř všichni, jak řadoví členové, tak předsednictvo byli dělnického původu. Výjimky tvořili předseda Ladislav Češka, který před politickou kariérou pracoval jako obuvník, dále Petr Vlk, který byl učitelem. Také byli vybírání funkcionáři, kteří se pohybovali v institucích státních správy, nejčastěji členové MNV, či ONV, často se jednalo i o referentské posty v těchto národních výborech. Což je rozdíl oproti předchozím letům, kdy byly tyto funkce obsazovány lidmi bez funkcí ve veřejné správě.²¹³

V roce 1953 došlo ke zrušení funkce předsedy a místopředsedů v předsednictvu OV KSČ.²¹⁴ Posledním předsedou byl Ladislav Češka.²¹⁵ Vedoucím tajemníkem byl od konce roku 1951 František Kostecký. Ten na postu setrval ještě v roce 1954. Byl dělnického původu a začínal na OV KSČ v Hlinsku jako újezdní tajemník,²¹⁶ postupně se propracoval na tajemníka ONV a zástupce vedoucího tajemníka OV KSČ v Hlinsku. Po absolvování Krajské politické školy pracoval na zemědělském oddělení KV KSČ. Na konci roku 1952 byl jmenován KV KSČ vedoucím tajemníkem na OV KSČ Polička.²¹⁷

V roce 1953 zůstalo složení předsednictva téměř stejné jako v předchozím roce. Jediný, kdo předsednictvo opustil, byl bývalý předseda OV KSČ František Macháček. Mezi nově příchozí patřila Marie Dudková, v této chvíli nejvýše postavená žena na okrese.²¹⁸ Je u ní zajímavé, že před válkou provozovala soukromou živnost, i když poté

²¹²*Tamtéž*, inv. j. 39, kart. 15, Okresní konference, Okresní konference KSČ, Okresní konference 22.3–23.3. 1952.

²¹³ *Tamtéž*.

²¹⁴*Tamtéž*, inv.j. 61, kart. 22, Předsednictvo (Byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra), 9.3–28.5 1953.

²¹⁵*Tamtéž*, inv. j. 39, kart. 15, Okresní konference, Okresní konference KSČ, Okresní konference 22.3–23.3. 1952.

²¹⁶ Újezdní tajemníci byli na základě vládního nařízení přidělováni Krajským národním výborem Místnímu národnímu výboru, kterým pomáhali k plnění jednotného hospodářského plánu a jiných celostátních úkolů v oboru zemědělství. Měli být pomocníky předsedů MNV a být s celým výborem neustále ve styku.

²¹⁷ SOKA Svitavy, f. OV KSČ, inv. j. 41, kart. 15, Okresní konference, Okresní konference KSČ, Okresní konference 20–21. 3 1954.

²¹⁸*Tamtéž*, inv. j. 40, kart. 15, Okresní konference, Okresní konference KSČ, Okresní konference 20–21.3 1953.

pracovala jako dělnice v Pardubických papírnách v Poličce. Jako jedna z mála členů předsednictva OV KSČ vstoupila do KSČ až v roce 1946.²¹⁹

Kádrová politika byla v posledních dvou letech mnohem pečlivější, v letech před tím byl na konferencích řešen především původ a vstup do KSČ. V roce 1953 se začala zkoumat rodina daného člena a jeho podrobný život před válkou. V roce 1954 je už také řešen postoj k měnové reformě.²²⁰

V roce 1954 už definitivně OV KSČ opustili bývalí předsedové František Macháček a Alois Zelený. Petr Vlk ještě zůstal jako řadový člen, nicméně vedení OV KSČ v Poličce bylo už úplně jiné. Do předsednictva se dostali členové, kteří se mezi řadové členy dostali teprve minulý rok.²²¹

Na období KSČ na Poličsku v letech 1948–1954 jde nahlížet ještě jako na další dvě různá období podle rozdělení moci na okrese. První období trvá od převzetí moci KSČ na Poličsku v roce 1948 do roku 1950, kdy nejvyšší moc byla v rukou nejvýše postavených funkcionářů ze Třetí republiky, Petra Vlka a Aloise Zeleného.²²² V tomto období můžeme pozorovat první změny kádrové politiky, které KSČ po únoru v roce 1948 provedla. V souvislosti s tím, začala na konci tohoto období moc dvou výše zmíněných mužů upadat a začal se naopak prosazovat Ladislav Češka.²²³

Druhé období, které trvalo od roku 1951 do voleb 1954, začíná nejprve krátkou a neúspěšnou érou Františka Macháčka, který vydržel na postu předsedy pouhý rok. V letech 1951–1953 byl předsedou OV KSČ Ladislav Češka,²²⁴ nicméně od svých předchůdců se lišil tím, že již nadržel v rukou nejvyšší moc. Jelikož se v roce 1951 aparát KSČ transformoval na sovětský model, stál v čele okresu vedoucí tajemník.²²⁵ Funkce předsedy OV KSČ byla v roce 1953 zrušena.²²⁶

²¹⁹*Tamtéž*, inv.j. 41, kart. 15, Okresní konference, Okresní konference KSČ, Okresní konference 20–21.3 1954.

²²⁰*Tamtéž*.

²²¹*Tamtéž*.

²²²*Tamtéž*, inv. j. 35, kart. 15, Okresní konference, Okresní konference KSČ, Okresní konference 9–10. 4 1949.

²²³ SOKA Svitavy, f. OV KSČ, inv. j. 37, kart. 15, Okresní konference, Okresní konference KSČ, Okresní konference 15–16. 4 1950.

²²⁴*Tamtéž*, inv.j. 61, kart. 22, Předsednictvo (Byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra), 9.3–28.5 1953.

²²⁵ Jiří, MAŇÁK, *Proměny strany moci III, Početnost a složení pracovníku stranického aparátu KSČ 1948–1960*, Praha 1999, s. 29.

²²⁶ SOKA Svitavy, f. OV KSČ, inv.j. 61, kart. 22, Předsednictvo (Byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra), 9.3–28.5 1953.

Obě období mají společné, že do předsednictva OV KSČ byl pravidelně volen předseda ONV. Do roku 1951 se jednalo o Petr Vlka, který byl v letech 1948–1949 předsedou OV KSČ a ONV zároveň. Od roku 1951 až do zániku okresu byl takto volen Karel Hlouš.

Tabulka č. 15 Členové OV KSČ Polička z roku 1949²²⁷

Vedení	
Jméno a příjmení	Funkce
Petr Vlk	předseda OV KSČ
Alois Zelený	předseda OKK, budoucí předseda OV KSČ
Václav Čermák	tiskový referent a zapisovatel
Václav Dlouhý	-
Václav Koráb	-
Milada Richtrová	-
Stanislav Štěpánek	-
Členové	
František Fajmon	Josef Hlavsa
Marie Petrová	Tomáš Trojek
Emil Štěpánek	František Ptáček
Karel Hlouš	Josef Pávek
Jan Bednář	Václav Demele
Jiří Mácha	Ladislav Janko
Jan Sion	Ladislav Kamarádek
Josef Beneš	František Jíně
Alois Ducháček	František Mikeš
Jan Bušín	Oldřich Hradecký
Antonín Mitáš	Karel Krenner
František Skalský	Josef Makovský

²²⁷SOKA Svitavy f. OV KSČ, inv. j. 35, kart. 15, Okresní konference, Okresní konference KSČ, Okresní konference 9–10. 4 1949.

Tabulka č. 16 Členové OV KSČ Polička z roku 1950 ²²⁸

Vedení	
Jméno a příjmení	Funkce
Alois Zelený	předseda
Vlk Petr	místopředseda
Rudolf Boháček	vedoucí politického sekretariátu KSČ
František Skalský	-
Adolf Hlouš	-
Jan Sion	-
Josef Pávek	-
Václav Pešina (dostal se z pozice náhradníka) ²²⁹	-
Členové	
Bartoš Josef	Petrová Marie
Musílková Zdena	Kopicová Irena
Krenner Karel	Šudoma Jaroslav
Češka Ladislav	Pelgret František
Vraspírová Helena	Řehůrková Věra
Horácková Emílie	Černá Marie
Kladivo Josef	-

²²⁸ SOKA Svitavy, f. OV KSČ, inv. j. 37, kart. 15, Okresní konference, Okresní konference KSČ, Okresní konference 15–16. 4 1950.

²²⁹ *Tamtéž*, inv. j. 58, kart. 20, Předsednictvo (byro) OV KSČ Polička, Zápis ze schůze předsednictva (byra) 27. 12 1950

Tabulka č. 17 Členové OV KSČ Polička z roku 1951

Vedení ²³⁰	
Jméno a příjmení	Funkce
František Macháček	předseda OV KSČ
Ladislav Češka	místopředseda OV KSČ
Petr Vlk	-
František Svoboda	-
Ladislav Kamarádek	-
Jan Krejčí	-
Členové ²³¹	
Josef Vaňásek	-
Jan Sion	-
Jan Petříček	-
František Kincl	-
František Hudec	-
Josef Beneš	-
Josef Novák	-
Josef Pávek	-
August Nunvář	-
Emilie Sedláčková	-
Stanislav Strítežský	-
Antonín Podhajský	-
Alois Zelený	-
Blažena Kalinová	-
Františka Dostálová	-

²³⁰ SOKA Svitavy, f. OV KSČ, inv. j. 59, kart. 20, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra) 3.1–29. 6 1951

²³¹ *Tamtéž*, inv.j. 47, kart. 17, Plénum OV KSČ, Zápisy z plenárních zasedání, 21.4–8.12. 1951.

Tabulka č. 18 Členové OV KSČ z roku 1952 ²³²

Jméno a příjmení	Funkce
Vedení	
Ladislav Češka	předseda
Alois Zelený	první místopředseda
František Krčil	druhý místopředseda
František Kostecký	-
Karel Hlouš	-
Petr Vlk	-
Marie Dudková	-
František Macháček	-
Členové	
Josef Bakota	-
Bohumil Řehůrek	-
Emil Štěpánek	-
Josef Bukáček	-
Dřínovský O.	-
Jan Petříček	-
Anna Benešová	-
Anna Hesová	-
František Macháček	-
Josef Bartoš	-
Josef Roll	-
Just Miloslav	-

²³² SOKA Svitavy, f. OV KSČ, inv. j. 39, kart. 15, Okresní konference, Okresní konference KSČ, Okresní konference 22.3–23.3. 1952.

Tabulka č. 19 Členové OV KSČ Polička z roku 1953

Jméno a příjmení	
Předsednictvo²³³	
Ladislav Češka	
Petr Vlk	
Alois Zelený	
František Macháček	
František Kostelecký	
František Doležal	
Marie Dudková	
Karel Hlouš	
Členové²³⁴	
Josef Bakota	Leoš Reisinger
Vladimír Ondra	Bohdan Řehůrek
Bohumil Řehůrek	Miroslav Semanský
Jindřich Králíček	Ladislav Soukal
František Svoboda	-

Tabulka č. 20 Členové OV KSČ Polička z roku 1954

Jméno a příjmení	
Předsednictvo²³⁵	
František Kostelecký	
Karel Hlouš	
Bohdan Řehůrek	
Leoš Reisinger	
Jindřich Králíček	
Marie Dudková	
František Škrabal	
Ladislav Češka	
František Krčil	
Členové²³⁶	
Josef Bakota	Jindřich Králíček
Bohumil Cupal	Vladimír Ondra
Ladislav Češka	Miroslav Semanský
Stanislav Dittrich	Ladislav Soukal
Marie Douchová	František Svoboda
Augustina Fišerová	Bohumil Šimon
Marie Hanyková	Miroslav Venzera
Karel Hlouš	Petr Vlk

²³³ SOKA Svitavy, f. OV KSČ, inv.j. 61, kart. 22, Předsednictvo (Byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra), 9.3–28.5 1953.

²³⁴ *Tamtéž*, inv.j. 40, kart.15, Okresní konference, Okresní konference KSČ, Okresní konference 20–21.3 1953.

²³⁵ *Tamtéž*, inv. j.62, kart. 23, Předsednictvo (Byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra), 25. 3–8.4 1954.

²³⁶ *Tamtéž*, inv. j. 50, kart. 17, Plénium OV KSČ, Zápisy z plenárních zasedání, 10.1–19.6 1954.

4.0 Organizace a struktura KSČ na Poličsku do zániku okresu z roku 1960.

4.1 Proměny struktury funkcionářů do voleb 1957

Volby z roku 1954 ukázaly další útlum bývalých vysoce postavených funkcionářů Petra Vlka a Ladislava Česky. Petr Vlk se jako bývalý předseda ONV neobjevil na kandidátce.²³⁷ V roce 1955 se sice stal řadovým členem OV KSČ, nicméně jeho pozice byla oslabená. Podle kádrového hodnocení se v této době věnoval čistě instruktorské činnosti²³⁸ a podle schůzí, kde neprojevoval žádnou aktivitu, se sám stahoval do ústraní.²³⁹

Opakem byl Ladislav Česka, který se podle aktivity na schůzích snažil vrátit zpět do pozic s nejvyšším vlivem.²⁴⁰ Byl sice členem KV KSČ, jeho pozice na okrese byla však značně utlumená.²⁴¹ Dalo se by předpokládat, že jeho omezení na okrese bylo záměrné, aby měl čas na výkon krajské funkce. Nicméně on sám si chtěl rozhodující vliv zachovat. Při volbách do národních výborů 1954 se dostal do nominace do vyšších funkcí na předsedu ONV i náměstka. Nakonec se však po volbách stal pouze řadovým členem.²⁴²

V těchto letech je důležité zmínit i bývalého předsedu OV KSČ Františka Macháčka, který se v roce 1954 do OV KSČ nedostal.²⁴³ Naopak se stal předsedou OAV – NF, na tuto funkci několikrát podal rezignaci, z důvodu kritiky na konferenci v roce 1954 a obvinění, že na jistém výročí byl pod vlivem alkoholu, což však popíral. Předsednictvo OV KSČ však jeho rezignaci nepřijalo a na místě setrval.²⁴⁴ Je proto překvapivé, že se zpětně dostal po roční přestávce do nového OV KSČ.²⁴⁵

²³⁷ SOKA Svitavy, f. OV KSČ Polička, inv. j. 62, kart. 23. Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra) 15.4–24.6 1954.

²³⁸ Instruktor podobně jako důvěrník pomáhali na okrese a kraji uvádět usnesení ÚV KSČ do praxe, také měli na starost vyhledávání členů pro kádrovou rezervu.

²³⁹ SOKA Svitavy, f. OV KSČ Polička, inv. j. 42, kart. 15, Okresní konference, Okresní konference KSČ, Okresní konference KSČ, Okresní konference 5–6. 3 1955.

²⁴⁰ *Tamtéž*, inv. j. 62, kart. 23, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra) 15.4–24.6 1954.

²⁴¹ *Tamtéž*, inv. j. 42, kart. 15, Okresní konference, Okresní konference KSČ, Okresní konference KSČ, Okresní konference 5–6. 3 1955.

²⁴² *Tamtéž*, inv. j. 62, kart. 23, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra) 25.3–8.4 1954.

²⁴³ *Tamtéž*, inv. j. 41, kart. 15, Okresní konference, Okresní konference KSČ, Okresní konference 20–21. 3 1954.

²⁴⁴ *Tamtéž*, inv. j. 62, kart. 23, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra) 15.4–24.6 1954.

²⁴⁵ *Tamtéž*, inv. j. 42, kart. 15, Okresní konference, Okresní konference KSČ, Okresní konference KSČ, Okresní konference 5–6. 3 1955.

Novou postavou povolební éry od roku 1955 byl Karel Hlouš, který se po volbách z roku 1954 stal předsedou ONV.²⁴⁶ Pocházel z rodiny drobného zemědělce. Do strany vstoupil v roce 1945.²⁴⁷ Svoji první stranickou funkci dostal v roce 1949, kdy se stal technickým referentem ONV. Absolvoval šestiměsíční Krajskou politickou školu, což se po volbách z roku 1954 stalo kritériem pro členství předsednictva OV KSČ. V roce 1955 byl vedle vedoucího tajemníka OV KSČ Františka Kosteleckého jednou z vedoucích postav.²⁴⁸

Další novou vlivnou vedoucí postavou se stal František Škrabal.²⁴⁹ Do strany vstoupil stejně jako většina členů OV KSČ v roce 1945. Pocházel z rodiny malého zemědělce. Nicméně původním povoláním byl zedník tedy dělnického původu. Byl typickým příkladem toho, že v tomto období tedy po volbách z roku 1954 jsou do OV KSČ voleni lidé pocházející z rodin drobných zemědělců. V době před volbami bylo důležité, aby členové pocházeli z dělnických rodin, min. to vyplývá z kádrových posudků.²⁵⁰

Svoji první funkci získal na OS-KSČ v roce 1952, není však nikde napsané kterou. Poprvé se dostal do OV KSČ v roce 1954 a to hned do jejího předsednictva, také se stal vedoucím agitačně propagačního oddělení a tajemníkem OV KSČ. Tato skutečnost je neobvyklá, protože většina členů předsednictva jak z roku 1955, tak z předchozích let začínala jako řadoví členové. To se dá vysvětlit tím, že v roce 1954 Škrabal absolvoval šestiměsíční KPŠ. Toto bylo od roku 1954, jak je již výše zmíněno, kritériem pro tuto funkci. Do této funkce totiž nastoupil hned po jejím absolvování.²⁵¹

Důležité je zmínit, že i po volbách z roku 1954 zůstal kritériem u volby členů OV KSČ vstup do strany v roce 1945, občas bylo uznáváno členství od roku 1946 a 1947. Nikoli však pozdější vstup.²⁵² I když již počátkem padesátých let poličská okresní organizace nabrala veliké množství členů, o čemž vypovídají schůze předsednictva OV

²⁴⁶ SOKA Svitavy, f. OV KSČ Polička, inv. j. 62, kart. 23. Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra) 15.4–24.6 1954.

²⁴⁷ *Tamtéž*, inv. j. 39, kart. 15, Okresní konference, Okresní konference KSČ, Okresní konference 22.3–23.3. 1952.

²⁴⁸ *Tamtéž*, inv. j. 63, kart. 24, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra) 11.1–26.5 1955.

²⁴⁹ *Tamtéž*.

²⁵⁰ *Tamtéž*, inv. j. 42, kart. 15, Okresní konference, Okresní konference KSČ, Okresní konference KSČ, Okresní konference 5–6. 3 1955.

²⁵¹ *Tamtéž*.

²⁵² *Tamtéž*.

KSČ, které se konaly každý týden a byli na nich vždy přijati noví členové, popř. kandidáti. Nicméně stejně jako před rokem 1954 byl dáván důraz na zkušenosti. V tomto ohledu byl výběr členů OV KSČ přísný. Další důležitou změnou bylo, že na krajskou konferenci byli posíláni i delegáti, kteří nebyli členy KSČ ani žádné jiné strany Obrozené národní fronty.²⁵³

Ani náhradníci do OV KSČ se však nestala Marie Dudková,²⁵⁴ která byla stabilní členkou předsednictva OV KSČ od roku 1952²⁵⁵, až do roku 1954 byla na schůzích aktivní a velmi často vystupovala.²⁵⁶ Její odstranění by se dalo propojit s odchodem Petra Vlka a Ladislava Češky, jelikož podle schůzí byli v úzké spolupráci.²⁵⁷

Pozici nejvýše postavené ženy na okrese pro rok 1955 získala neznámá Marie Friedlová. Lišila se od Marie Dudkové tím, že do strany vstoupila již v roce 1945 a vždy pracovala jako dělnice. Stejně jako Marie Dudková pracovala ve Východočeských papírnách v Poličce, kde zastávala post předsedkyně ZO. To jí zřejmě pomohlo ve výběru do této funkce, jelikož Východočeské papírny v Poličce byly podle konferencí jedním z nejvlivnějších podniků na okrese. Naopak jako jedna z malá členů nově zvoleného předsednictva neabsolvovala Krajskou politickou školu. Podobným případem byl i Eduard Hrdina, který také neabsolvoval Krajskou politickou školu, ale byl předsedou ZO Jedlová, dalšího vlivného podniku v poličském okrese. Předsednictví ZO zřejmě bylo uznáváno za neabsolvování KPŠ.²⁵⁸

Na výběr nového OV KSČ z roku 1955 neměly vliv volby do národních výborů z roku 1954, protože do předsednictva OV KSČ se dostali pouze předseda ONV Karel Hlouš, první náměstek Bohdan Řehůřek a druhý náměstek František Krčil.²⁵⁹ Členové rady ani řadoví členové se nestali řadovými členy OV KSČ.²⁶⁰ Toto ukazuje, že funkce

²⁵³ SOKA Svitavy, f. OV KSČ Polička, inv. j.63, kart. 24, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra) 11.1–26.5 1955.

²⁵⁴ *Tamtéž*, inv. j. 42, kart.15, Okresní konference, Okresní konference KSČ, Okresní konference KSČ, Okresní konference 5–6. 3 1955.

²⁵⁵ *Tamtéž*, inv. j. 39, kart. 15, Okresní konference, Okresní konference KSČ, Okresní konference 22.3–23.3. 1952.

²⁵⁶ *Tamtéž*, inv. j. 62, kart. 23, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra) 15.4–24.6 1954

²⁵⁷ *Tamtéž*, inv.j. 61, kart. 22, Předsednictvo (Byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra), 9.3–28.5 1953.

²⁵⁸ *Tamtéž*, inv. j. 42, kart.15, Okresní konference, Okresní konference KSČ, Okresní konference KSČ, Okresní konference 5–6. 3 1955.

²⁵⁹ *Tamtéž*, inv. j. 62, kart. 23, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra) 15.4–24.6 1954.

²⁶⁰ *Tamtéž*, inv. j. 42, kart.15, Okresní konference, Okresní konference KSČ, Okresní konference KSČ, Okresní konference 5–6. 3 1955.

z veřejné správy stále nebyly pro výběr do stranických výborů na okresní úrovni důležité. Je to také vidět na příkladu Josefa Hlavsy, který se stal po volbách z roku 1954 předsedou MNV²⁶¹ a též se do nového OV KSČ nedostal.²⁶²

V roce 1956 po čtyřech letech František Kostelecký skončil na pozici vedoucího tajemníka, nestal se ani členem OV KSČ.²⁶³ Funkci zastával od konce roku 1951.²⁶⁴ Důvodem jeho odvolání byla velká kritika za špatnou organizaci zasedání předsednictva a nedůslednost při kontrole plnění úkolů.²⁶⁵ Nahradil ho člen KV KSČ Jan Jiskra.²⁶⁶ Jedná se o člověka, který v poličské KSČ nikdy nedosáhl na žádnou významnou funkci. Na KV KSČ zastával funkci vedoucího prvního oddílu.²⁶⁷

Celkově nové předsednictvo prošlo výraznější změnou než v minulém roce. Tajemníkem OV KSČ se stal Vladimír Hladký, který na KV KSČ pracoval v průmyslovém oddílu, stejně jako Jan Jiskra nikdy nedosáhl v poličském okrese významné funkce.²⁶⁸ Podobně jako František Kostelecký byli kritizováni i Marie Friedlová, Josef Bukáček i předseda OAV – NF František Macháček za špatnou diskuzi.²⁶⁹ Marie Friedlová si alespoň podržela funkci řadové členky, Josef Bukáček však o post přišel. Františku Macháčkovi se podařilo post v předsednictvu udržet, zřejmě mu k tomu pomohlo letité předsednictví OAV – NF.²⁷⁰ Nejvíce byl však kritizován Eduard

²⁶¹SOKA Svitavy, f. OV KSČ, inv. j. 62, kart. 23, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra) 15.4–24.6 1954.

²⁶²*Tamtéž*, inv. j. 42, kart.15, Okresní konference, Okresní konference KSČ, Okresní konference KSČ, Okresní konference 5–6. 3 1955.

²⁶³*Tamtéž*, inv. j. 64, kart. 25, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra) 7. 3–23.5 1956.

²⁶⁴*Tamtéž*, inv. j. 41, kart. 15, Okresní konference, Okresní konference KSČ, Okresní konference 20–21. 3 1954.

²⁶⁵*Tamtéž*, inv. j. 63, kart. 24, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra) 11.1–26.5 1955.

²⁶⁶*Tamtéž*, inv. j. 64, kart. 25, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra) 7. 3–23.5 1955.

²⁶⁷*Tamtéž*, inv. j. 63, kart. 25, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra) 2.11–29.12 1955.

²⁶⁸*Tamtéž*, inv. j.64, kart. 25, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra) 7. 3–23.5 1955.

²⁶⁹*Tamtéž*, inv. j.64, kart. 25, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra) 7. 3–23.5 1955.

²⁷⁰*Tamtéž*, inv. j. 64, kart. 25, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra) 7. 3–23.5 1956

Hrdina pro dlouhodobou nepřítomnost na schůzích,²⁷¹ což potvrzují i jednotlivé prezenční listiny.²⁷²

V květnu 1956 se udála také změna na MNV v Poličce, kdy byl vyměněn předseda Josef Hlavsa. Nahradil ho neznámý Karel Petr.²⁷³

V roce 1957 se opět konaly volby do národních výborů. Stejně jako ve volbách z roku 1954 se na kandidátku ONV nedostali vysoce postavení funkcionáři v rámci OV KSČ.²⁷⁴ Výjimku tvořil předseda ONV Karel Hlouš, který svůj mandát obhájil i v těchto volbách. Od roku 1955 byl pevnou součástí předsednictva OV KSČ, stejně tak jeho náměstek Bohdan Řehůřek, který byl několikrát řadovým členem OV KSČ a též obhájil svůj post I. náměstka.

Jinak došlo k obměně celé rady. Štěpán Křištof ztratil pozici II. náměstka²⁷⁵ i přes dobré hodnocení, ve kterém však zaznělo, že byl nerozhodný a málo iniciativní.²⁷⁶ To možná přispělo k tomu, že se nestal ani řadovým členem. Na jeho pozici nastoupil Ladislav Kamarádek. Podobně skončil i tajemník Josef Vašek,²⁷⁷ měl dobré hodnocení, ale předseda Karel Hlouš si stěžoval, že mu nedostatečně pomáhal,²⁷⁸ stejně jako Josef Křištof se do nové ONV nedostal ani jako řadový člen.²⁷⁹ Na jeho místo nastoupil Bohumil Cupal.²⁸⁰

²⁷¹ SOKA Svitavy, f. OV KSČ Polička, inv. j. 64, kart. 25, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra) 7. 3–23.5 1955.

²⁷² *Tamtéž*, inv. j. 63, kart. 25, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra) 2.11–29.12 1955.

²⁷³ *Tamtéž*, inv. j. 64, kart. 26, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra) 2.11–27.12 1956.

²⁷⁴ *Tamtéž*, inv. j. 53, kart. 19, Plénium OV KSČ, Zápisy z plenárních zasedáních 16. 2–12.10 1957.

²⁷⁵ *Tamtéž*, inv. j. 65, kart. 26, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra) 3.1–22.5 1957.

²⁷⁶ *Tamtéž*, inv. j. 64, kart. 26, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra) 2.11–27.12 1956.

²⁷⁷ *Tamtéž*, inv. j. 65, kart. 26, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra) 3.1–22.5 1957.

²⁷⁸ *Tamtéž*, inv. j. 64, kart. 26, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra) 2.11–27.12 1956.

²⁷⁹ *Tamtéž*, inv. j. 53, kart. 19, Plénium OV KSČ, Zápisy z plenárních zasedáních 16. 2–12.10 1957.

²⁸⁰ *Tamtéž*, inv. j. 65, kart. 26, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra) 3.1–22.5 1957.

Radu i celé ONV také opustila bezpartijní Alena Volfusová a Josef Tesař,²⁸¹ nicméně oba měli velmi špatné hodnocení, takže se jejich odchod dal předpokládat.²⁸² Novým členem rady se stal Josef Vopařil,²⁸³ přestože dostal za minulé období špatné hodnocení, a navíc měl špatný vztah s předsedou ONV Karlem Hloušem.²⁸⁴

Stejně jako v předchozím období místo v radě dostal i člen jiné strany Obrozené národní fronty, popř. bezpartijní člen.²⁸⁵ V období 1954–1957 tuto pozici zastávala výše zmíněná Alena Volfusová, která se do příštího ONV nedostala.²⁸⁶ Vystřídal jí člen Československé strany socialistické Oldřich Stach,²⁸⁷ který byl v předchozím období řadovým členem ONV.²⁸⁸

V radě také došlo k výraznému zvýšení počtu členů. V radě ONV z období 1954–1957 bylo 6 členů,²⁸⁹ v období 1957–1960 se počet zvýšil na 11.²⁹⁰ Do ONV v obou obdobích bylo zvolen stejný počet bezpartijních členů. Rozdíl byl však v tom, že v období 1954–1957 byl jeden bezpartijní členem rady ONV,²⁹¹ v období 1957–1960 celou radu kromě jednoho člena ČSS tvořili členové KSČ.²⁹² Změna se také odehrála u Československé strany lidové, která v novém ONV získala dva posty, v minulém ONV měla post pouze jeden.²⁹³ Člen lidové strany, který zastával pozici ONV v letech 1954–1957, se na příští kandidátku nedostal kvůli špatnému hodnocení.²⁹⁴

²⁸¹ SOKA Svitavy, f. OV KSČ Polička, inv. j. 53, kart. 19, Plénium OV KSČ, Zápisy z plenárních zasedání 16. 2–12.10 1957.

²⁸² *Tamtéž*, inv. j. 64, kart. 26, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra) 2.11–27.12 1956.

²⁸³ *Tamtéž*, inv. j. 65, kart. 26, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra) 3.1–22.5 1957.

²⁸⁴ *Tamtéž*, inv. j. 64, kart. 26, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra) 2.11–27.12 1956.

²⁸⁵ *Tamtéž*, inv. j. 65, kart. 26, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra) 3.1–22.5 1957.

²⁸⁶ *Tamtéž*, inv. j. 53, kart. 19, Plénium OV KSČ, Zápisy z plenárních zasedání 16. 2–12.10 1957.

²⁸⁷ *Tamtéž*, inv. j. 65, kart. 26, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra) 3.1–22.5 1957.

²⁸⁸ *Tamtéž*, inv. j. 64 kart. 26, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra), 2.11–27.12 1956.

²⁸⁹ *Tamtéž*.

²⁹⁰ *Tamtéž*, inv. j. 65, kart. 26, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra) 3.1–22.5 1957.

²⁹¹ *Tamtéž*, inv. j. 65, kart. 26, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra) 3.1–22.5 1957.

²⁹² *Tamtéž*, inv. j. 64 kart. 26, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra), 2.11–27.12 1956.

²⁹³ *Tamtéž*, inv. j. 64 kart. 26, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra), 2.11–27.12 1956.

²⁹⁴ *Tamtéž*, inv. j. 53, kart. 19, Plénium OV KSČ, Zápisy z plenárních zasedání 16. 2–12.10 1957.

Co se týče hodnocení, které členové dostávali na konci roku 1956 za své působení, ukazuje se, že mělo vliv na stranickou příslušnost, protože špatné hodnocení dostávali většinou bezpartijní členové, či příslušníci jiných stran.²⁹⁵ Ukazuje se však, že u členů KSČ nemělo hodnocení velký vliv, členové se špatným hodnocením se často dostali i do rady,²⁹⁶ a naopak členové s dobrým hodnocením se do nového ONV nedostali vůbec. U bezpartijních členů nebo příslušníků jiných stran to však znamenalo automatický konec v příštím ONV. Celkově došlo k velké obměně řadových členů.²⁹⁷ Hodnocena byla diskuze, aktivita na schůzích, kontakt s MNV a nejvíce styk s voliči.²⁹⁸

Na novou kandidátku u členů KSČ mělo zřejmě vliv samotné stranické postavení a členové předsednictva OV KSČ. Jistý vliv na složení kandidátky mohl mít i Karel Hlouš, kdy se kvůli jeho stížnostem nedostal²⁹⁹ do ONV tajemník Josef Vašek.³⁰⁰ Jde však vyloučit, že tento jeho vliv byl velký či rozhodující. Je to vidět na příkladu Josefa Vopařila, který měl, jak je již výše zmíněno, s Karlem Hloušem špatné vztahy³⁰¹ a stal se členem rady ONV.³⁰²

Ve volbách do MNV kandidovalo málo členů KSČ, aspoň tak to bylo hodnoceno na schůzích pléna OV KSČ. Kandidovalo totiž více bezpartijních členů než členů KSČ. Bezpartijních kandidátů bylo na celém okrese 339 s tím, že hodně z nich mělo kladný vztah k Československé straně lidové, a členů KSČ 292. To bylo na schůzích kritizováno. Za samotnou Československou stranu lidovou kandidovalo 7 členů a za Československou stranu socialistickou 3 členové. Na rozdíl od ONV však dostávají větší šanci bezpartijní členové. Předsedou MNV Polička se stal Bohumil Šimon.³⁰³

²⁹⁵ SOKA Svitavy, f. OV KSČ Polička, inv. j. 64 kart. 26, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra), 2.11–27.12 1956.

²⁹⁶ *Tamtéž*, inv. j. 65, kart. 26, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra) 3.1–22.5 1957.

²⁹⁷ *Tamtéž*, inv. j. 53, kart. 19, Plénum OV KSČ, Zápisy z plenárních zasedání 16. 2–12.10 1957.

²⁹⁸ SOKA Svitavy, f. OV KSČ Polička, inv. j. 64 kart. 26, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra), 2.11–27.12 1956.

²⁹⁹ *Tamtéž*.

³⁰⁰ *Tamtéž*, inv. j. 53, kart. 19, Plénum OV KSČ, Zápisy z plenárních zasedání 16. 2–12.10 1957.

³⁰¹ *Tamtéž*, inv. j. 64 kart. 26, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra), 2.11–27.12 1956.

³⁰² *Tamtéž*, inv. j. 53, kart. 19, Plénum OV KSČ, Zápisy z plenárních zasedání 16. 2–12.10 1957.

³⁰³ *Tamtéž*, inv. j. 53, kart. 19, Plénum OV KSČ, Zápisy z plenárních zasedání 16. 2–12.10 1957.

Nové OV KSČ z roku 1957 bylo téměř beze změny. Opět byli zvoleni do předsednictva Alois Zelený a Petr Vlk,³⁰⁴ kteří byli zvoleni i v roce 1956³⁰⁵ a 1955³⁰⁶ Jejich vliv byl minimální, jelikož na schůzích vystupovali velice málo a spíše se věnovali otázce zemědělství.³⁰⁷ Jde předpokládat, že do předsednictva byli pravidelně voleni pouze z úcty, jelikož oba dlouho vykonávali v této době již zaniklé posty předsedů OV KSČ a patřili mezi obnovitele KSČ v Poličce po druhé světové válce.³⁰⁸ Mohli být tedy pro poličskou KSČ určitým symbolem.

Post vedoucího tajemníka dále zastával Jan Jiskra a tajemníka OV KSČ Vladimír Hladký. Nicméně na podzim roku 1957 Jan Jiskra funkci vykonával jen oficiálně. KV KSČ jmenoval tzv. zastupujícího vedoucího tajemníka Josefa Dvořáka, který na postu vydržel až do zániku poličského okresu z roku 1960. Jan Jiskra si však post v předsednictvu OV KSČ ponechal.³⁰⁹

Nikde není napsán důvod odchodu Jana Jiskry. V okresní konferenci z roku 1958 o něm není jediná zmínka. Jelikož však nikde není ani zaznamenána kritika, tak důvodem jeho odchodu mohlo být zpětné povolání do KV KSČ.

Tabulka č. 21 Členové OV KSČ z roku 1955

Jméno a příjmení	
Předsednictvo OV KSČ ³¹⁰	
Karel Hlouš	
František Škrabal	
Friedlová Marie	
Josef Bukáček	
Petr Vlk	
Eduard Hrdina	
Členové ³¹¹	
Ladislav Česka	Vladimír Ondra
Douchová Marie	Bohdan Řehůřek
Augustina Fišerová	František Louketa
Marie Friedlová	Ladislav Kamarádek
Ladislav Grun	František Svoboda
Josef Michek	Miloslav Venzera
Vladimír Ondra	Alois Zelený

³⁰⁴ SOKA Svitavy, f. OV KSČ Polička, inv. j 65, kart. 26, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra) 3.1–22.5 1957.

³⁰⁵ *Tamtéž*, inv.j. 64, kart. 25, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra) 7.3–24.5 1956.

³¹⁰ *Tamtéž*, inv. j. 63, kart. 24, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra) 11.1–26.5 1955.

Tabulka č. 22 Členové OV KSČ z roku 1956

Jméno a příjmení	
Předsednictvo OV KSČ³¹²	
Jan Jiskra	
Vladimír Hladký	
Stanislav Dittrich	
Karel Hlouš	
František Krčil	
František Macháček	
Petr Vlk	
Alois Zelený	
Členové³¹³	
Marie Dudková	Ladislav Kamarádek
Marie Friedlová	Jindřich Kukla
Stanislav Geba	František Nešetřil
Ladislav Janko	Bohdan Řehůřek
Jaroslav Skalský	Fratišek Škrabal
Josef Tefr	-

³⁰⁷ SOKA Svitavy, f. OV KSČ Polička, inv. j 65, kart. 26, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra) 3.1–22.5 1957.

³⁰⁸ *Tamtéž*, inv. j. 57, kart. 20, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra) 4.9–23.1946.

³⁰⁹ *Tamtéž*, inv. j. 65, kart. 27, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí 5.6–29.12 1957.

³¹⁰ *Tamtéž*, inv. j. 63, kart. 24, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra) 11.1–26.5 1955.

³¹¹ *Tamtéž*, inv. j. 51, kart. 18, Plénum OV KSČ, Zápisy z plenárních zasedání, 29. 1–24.9 1955.

³¹² *Tamtéž*, inv.j. 64, kart. 25, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra) 7.3–24.5 1956.

³¹³ *Tamtéž*, inv.j. 52, kart. 19, Plénum OV KSČ, Zápisy z plenárních zasedání 21.1–15. 12 1956.

Tabulka č. 23 Členové ONV Polička v letech 1954–1957 ³¹⁴

Jméno a příjmení	Politická příslušnost	Funkce	Poznámka
Členové rady			
Karel Hlouš	KSČ	předseda	dobré hodnocení
Bohdan Řehůřek	KSČ	náměstek I.	dobré hodnocení
František Krčil	KSČ	náměstek II.	dobré hodnocení V roce 1956 na post rezignoval.
Štěpán Křištof	KSČ	náměstek II.	dobré hodnocení
Josef Tesař	KSČ		špatné hodnocení
Josef Vašek	KSČ	tajemník	dobré hodnocení
Alena Volfusová	bezpart.	-	špatné hodnocení
Řadoví členové			
Blažena Horáková	bezpart.	-	špatné hodnocení
Oldřich Stach	ČSS	-	dobré hodnocení
František Lorenc	KSČ	-	dobré hodnocení
Jan Trávníček	ČSL	-	špatné hodnocení
Marie Erbesová	KSČ	-	špatné hodnocení
Bohumil Cupal	KSČ	-	dobré hodnocení
Jan Boštík	KSČ	-	dobré hodnocení
Josef Vopařil	KSČ	-	špatné hodnocení
František Roušar	KSČ	-	špatné hodnocení
Adolf Makovský	ČSS	-	špatné hodnocení
Vladimír Findejs	bezpart.	-	dobré hodnocení
Jaroslav Buchař	KSČ	-	dobré hodnocení
Josef Novák	KSČ	-	dobré hodnocení
Antonie Novotná	KSČ	-	špatné hodnocení
Oldřich Frkos	KSČ	-	špatné hodnocení
Ludvík Lapáček	KSČ	-	dobré hodnocení
Bohuslav Just	KSČ	-	špatné hodnocení
Bohumil Šprojcar	KSČ	-	dobré hodnocení
Emil Drábek	KSČ	-	špatné hodnocení
Otto Nejedlý	KSČ	-	špatné hodnocení
Josef Gregor	bezpart.	-	špatné hodnocení
Antonín Bobek	bezpart.	-	špatné hodnocení
František Pruška	KSČ	-	dobré hodnocení
Václav Švihel	KSČ	-	špatné hodnocení
Františka Švecová	KSČ	-	špatné hodnocení
Gabriela Šašecí	KSČ	-	dobré hodnocení
František Svojanovský	bezpart.	-	špatné hodnocení
Oldřich Svojanovský	KSČ	-	špatné hodnocení

³¹⁴SOKA Svitavy, f. OV KSČ Polička, inv. j. 64 kart. 26, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra), 2.11–27.12 1956.

Tabulka č. 24 Členové ONV Polička v letech 1957–1960

Jméno a příjmení	Politická příslušnost	Funkce
Členové rady ³¹⁵		
Karel Hlouš	KSČ	předseda
Bohdan Řehůřek	KSČ	náměstek I.
Ladislav Kamarádek	KSČ	náměstek II.
Bohumil Cupal	KSČ	tajemník
Jan Boštík	KSČ	-
Josef Vopařil	KSČ	-
Oldřich Stach	ČSS	-
Ludmila Vojtková	KSČ	-
Jan Modrovič	KSČ	-
Jaroslav Ruchař	KSČ	-
Miloslav Neděle	KSČ	-
Řadoví členové ³¹⁶		
Jan Krejčí	KSČ	-
Jan Kopecký	KSČ	-
Josef Straka	bezpart.	-
Zdeněk Macků	bezpart.	-
Adéla Kalášková	bezpart.	-
Josefa Swarzenbergová	KSČ	-
Oldřich Cach	KSČ	-
Miloslav Neděla	KSČ	-
František Abrahám	KSČ	-
Bohumil Černý	KSČ	-
Ludvík Lapáček	KSČ	-
Jan Borovský	bezpart.	-
Krištof Štěpánek	KSČ	-
Blažena Šedá	KSČ	-
František Roušar	KSČ	-
Jindřich Holas	ČSL	-
Ladislav Dostál	ČSL	-
Jan Kusí	bezpart.	-
Libuše Janečková	KSČ	-
Hedvika Karlíková	KSČ	-
Vlasta Petrová	bezpart.	-
František Škrabal	KSČ	-
Jindřich Kosek	KSČ	-
Jiří Hegr	KSČ	-

³¹⁵ SOKA Svitavy, f. OV KSČ Polička, inv. j. 65, kart. 26, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra), 3.1–22.5 1957.

³¹⁶ *Tamtéž*, inv. j. 53, kart. 19, Plénium OV KSČ, Zápisy z plenárních zasedání 16. 2–12.10 1957.

Tabulka č. 25 Členové OV KSČ z roku 1957

Jméno a příjmení	
Členové předsednictva ³¹⁷	
Jan Jiskra	
Vladimír Hladký	
Josef Bárta	
Stanislav Dittrich	
Karel Hlouš	
Jaroslav Šudoma	
Petr Vlk	
Alois Zelený	
Řadoví členové ³¹⁸	
Bohumil Šimon	Josef Votroubek
Bohdan Řehůřek	Jan Hegr
Marie Douchová	Josef Fajmon
Ladislav Kamarádek	Miloslav Just
Anna Benešová	Jan Dvořák
František Nešetřil	František Macháček
Zdeněk Zezula	Karel Sion
Josef Srbek	František Švec
František Friedl	Josef Nunvář
František Krčil	Stanislav Geba
Marie Bisová	František Konvalinka
František Škrabal	Josef Kašpar
Ladislav Janko	Ludvík Sršeň
Ferdinand Schauer	Jaroslav Skalský
Hynek Báča	-

4.2 Poslední léta okresu

V posledních letech okresu stála v čele OV KSČ dvojice Josef Dvořák a Vladimír Hladký. Na konferenci z roku 1958 se stal již Josef Dvořák skutečným vedoucím tajemníkem OV KSČ.³¹⁹ Na postu tajemníka setrval Vladimír Hladký stejně jako Josef Dvořák až do samotného zániku poličského okresu z roku 1960.³²⁰

Josef Dvořák vstoupil do KSČ v roce 1945 a pocházel z dělnické rodiny. I přes výkon vedoucího tajemníka v poličském okrese měl trvalé bydliště v Pardubicích, tím se

³¹⁷ SOKA Svitavy, f. OV KSČ Polička, inv. j. 65, kart. 26, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra) 3.1–22.5 1957.

³¹⁸ *Tamtéž*, inv. j. 53, kart. 19, Plénum OV KSČ, Zápisy z plenárních zasedání 16. 2–12.10 1957.

³¹⁹ *Tamtéž*, inv. j. 45, kart. 16, Okresní konference, Okresní konference KSČ, Okresní konference KSČ, Okresní konference 22–23.3 1958.

³²⁰ *Tamtéž*, inv. j. 68, kart. 30, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra) 6.1–9.3 1960.

lišil od svého předchůdce Jana Jiskry, který pobýval v Poličce. Před válkou pracoval jako truhlář. V roce 1950 se stal přednostou III. referátu JNV v Pardubicích. V roce 1952 absolvoval 4 měsíční Krajskou politickou školu a poté pracoval na aparátu KV KSČ.³²¹

Na okresní konferenci z roku 1958 byl zvolen členem OV KSČ, ale pouze řadovým členem pléna,³²² což není pro poličský okres typické. Funkce vedoucího tajemníka není automaticky slučitelná s členstvím předsednictva OV KSČ, či řadovým členstvím pléna. Nicméně je to podivné v poličském okrese, kdy jeho předchůdci František Kostelecký³²³ a Jan Jiskra³²⁴ v začátku výkonu funkce nebyli ani řadovými členy OV KSČ, ale následující rok byli zvoleni rovnou do předsednictva OV KSČ.³²⁵ Kombinace funkcí řadového člena pléna OV KSČ a vedoucího tajemníka OV KSČ se na Poličsku do této doby neobjevila a je poněkud nelogická, jelikož vedoucí tajemník dochází na schůze předsednictva sice ne zpravidla, ale často je řídí.

Vladimír Hladký vstoupil do KSČ v roce 1946. V roce 1951 začal pracovat na OV KSČ. V roce 1956 se stal tajemníkem OV KSČ. Před válkou pracoval jako dělník.³²⁶

Další výraznou postavou posledních let okresu byl Stanislav Dittrich, který se ale začal prosazovat již před volbami do NV z roku 1957. Do KSČ vstoupil v roce 1945. Pocházel z dělnické rodiny. Od ostatních poličských komunistů v Poličce se lišil tím, že během Třetí republiky provozoval soukromou živnost, což minimálně v poličském okrese nebylo běžné.³²⁷ Soukromou živnost provozovala z poličských komunistů akorát Marie Dudková, ale ta se takto živila ještě v období První republiky. V období Třetí republiky pracovala jako dělnice.³²⁸ Za války v letech 1942–1945 byl Stanislav Dittrich vězněn za politickou činnost.³²⁹ Mohl být tedy konkrétně v obci Bystré, ve které žil, členem nějaké komunistické odbojové skupiny, o tom se však prameny nezmiňují.

³²¹ SOKA Svitavy, f. OV KSČ, inv. j. 68, kart. 30, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra) 6.1–9.3 1960.

³²² *Tamtéž*.

³²³ *Tamtéž*, inv. j. 59, kart. 20, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra) 12.7–27.12 1951.

³²⁴ *Tamtéž*, inv. j. SOKA Svitavy, f. OV KSČ Polička, inv. j. 64, kart. 25, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra) 7. 3–23.5 1955.

³²⁵ *Tamtéž*.

³²⁶ *Tamtéž*, inv. j. 45, kart. 16, Okresní konference, Okresní konference KSČ, Okresní konference KSČ, Okresní konference 22–23.3 1958.

³²⁷ *Tamtéž*.

³²⁸ *Tamtéž*, inv. j. 40, kart. 15, Okresní konference, Okresní konference KSČ, Okresní konference 20–21.3 1953.

³²⁹ *Tamtéž*, inv. j. 45, kart. 16, Okresní konference, Okresní konference KSČ, Okresní konference KSČ, Okresní konference 22–23.3 1958.

V roce 1959 se neudála žádná významná personální obměna. OV KSČ Polička zůstal téměř stejný. Jednou z mála změn bylo, že vedoucí tajemník OV KSČ Polička Josef Dvořák byl již členem předsednictva OV KSČ. Do předsednictva OV KSČ přibyli dva dosud neznámí členové, kteří před tím nikdy nebyli ani řadovými členy, a to Zdeněk Martínek a Jaroslav Skalský.³³⁰ Bohužel v okresní konferenci z roku 1959 není zaznamenána volba nového OV KSČ.³³¹ Není k dispozici ani návrh nového OV KSČ s kádrovým hodnocením. Tedy nelze ani podat informace o dvou nových výše zmíněných členech.

Dnem 9. 4. 1960 okres Polička zanikl na základě Zákona o územním členění státu č. 36/1960 Sb.³³² Poličský okres byl rozdělen do tří nově vzniklých okresů. Nejvíce obcí včetně Poličky bylo zařazeno do okresu Svitavy a zbylé obce do okresu Chrudim a Žďár nad Sázavou. Obec Březiny, která měla původně být připojena k okresu Žďár nad Sázavou, a obec Pustá Kamenice, která měla být připojena k okresu Chrudim, podaly žádost o připojení ke svitavskému okresu a bylo jim vyhověno. Poličský okres se rozdělil také v rámci krajů, kdy okres Svitavy a okres Chrudim spadaly pod Východočeský kraj a okres Žďár nad Sázavou pod Jihomoravský kraj.

V souvislosti s tím skončily okresní orgány OV KSČ a ONV Polička. Poslední schůze předsednictva OV KSČ se uskutečnila 9.3 1960 a³³³ schůze pléna 11.3. 1960.³³⁴ Okresní konference již uskutečněna nebyla, konala se pouze městská konference v Poličce.³³⁵ Volba nového OV KSČ již logicky neproběhla. Předsedovi ONV Karlu Hloušovi bylo nabízeno, aby se angažoval v novém ONV Svitavy, ten však opakovaně odmítl.³³⁶

Na období KSČ na Poličsku v letech 1954–1960 lze nahlížet ze dvou úhlů pohledu. Jednak z hlediska personálních změn na ONV, jelikož se v tomto období dvakrát konaly

³³⁰ SOKA Svitavy, f. OV KSČ Polička, inv. j. 68, kart. 30, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra) 6.1–9.3 1960.

³³¹ *Tamtéž*, inv. j. 46, kart. 16, Okresní konference, Okresní konference KSČ, Okresní konference KSČ, Okresní konference 7–8.3 1959.

³³² Zákon č. 36/1960 sb. o územním členění státu

³³³ SOKA Svitavy, f. OV KSČ Polička, inv. j. 68, kart. 30, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra) 6.1–9.3 1960.

³³⁴ *Tamtéž*, inv. j. 55, kart. 19, Plénum OV KSČ, Zápisy z plenárních zasedání 11. 2 1960.

³³⁵ *Tamtéž*, inv. j. 2, kart. 1/2, Konference, Zápisy z městské konference z roku 1960 v Poličce.

³³⁶ *Tamtéž*, inv. j. 68, kart. 30, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra) 6.1–9.3 1960.

volby, a to v letech 1954³³⁷ a 1957,³³⁸ a z pohledu personálních proměn na OV KSČ, který už fungoval v jiné struktuře než v předchozím období. Co se týče vedoucích tajemníků tam jsou výměny podobně časté jako u předsedů OV KSČ z minulého období. U řadových členů OV KSČ už ale nejsou obměny tak výrazné a časté jako v období předchozím, které je popsáno v předchozí kapitole.

Tabulka č. 26 Členové OV KSČ z roku 1958

Jméno a příjmení	
Členové předsednictva ³³⁹	
Stanislav Dittrich	
Jaroslav Šudoma	
Karel Hlouš	
Petr Vlk	
Alois Zelený	
Jaroslav Bureš	
Řadoví členové ³⁴⁰	
Josef Bárta	Jan Heger
Anna Benešová	Ladislav Janko
Marie Bissová	Kamarádek Ladislav
Marie Douchová	Miloslav Just
Josef Dvořák	Fraťišek Krčil
Josef Fajmon	Fraťtiek Nešetřil
Fraťišek Friedl	Bohumil Řehůřek
Ferdinand Shauer	František Škrabal
Josef Srbek	Josef Votruber
Bohumil Šimon	Zdeněk Zezula

³³⁷ SOKA Svitavy, f. OV KSČ Polička, inv. j. 62, kart. 23. Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra) 15.4–24.6 1954.

³³⁸ *Tamtéž*, inv. j. 53, kart. 19, Plénum OV KSČ, Zápisy z plenárních zasedání 16. 2–12.10 1957.

³³⁹ *Tamtéž*, inv. j. 66, kart. 27, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra), 8.1–12. 3 1958.

³⁴⁰ *Tamtéž*, inv. j. 54, kart. 19, Plénum OV KSČ, Zápisy z plenárních zasedání 1.3–22.12 1958.

Tabulka č. 27 Členové předsednictva OV KSČ z roku 1959

Jméno a příjmení ³⁴¹	
Členové předsednictva	
Jaroslav Bureš	
Josef Dvořák	
Vladimír Hladký	
Karel Hlouš	
František Krčil	
Zdeněk Martínek	
Jaroslav Skalský	
Jaroslav Šudoma	
Petr Vlk	
Řadoví členové ³⁴²	
Stanislav Dittrich	Ladislav Kamarádek
Jan Hegr	Ferdinand Schauer
Jan Křenek	František Škrabal
Cupal Bohumil	Alois Zelený
Marie Douchová	František Smejkal
Karel Groulík	Bohumil Novotný
Jaroslav Bureš	František Friedl
František Dittrich	Marie Garirešová
František Švec	Jan Dvořák
Alois Švec	-

³⁴¹ SOKA Svitavy f. OV KSČ Polička, inv.j.67, kart. 29, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra) OV KSČ 7–10.6 1959.

³⁴² Tamtéž, inv. j. 3, kart. 1/3, Zápisy ze schůzí OV KSČ, Zápisy ze schůzí 23.2 1959–11.3 1960.

Tabulka č. 28 Rozdělení Poličského okresu v novém členění státu od roku 1960³⁴³

Svitavský okres (Východočeský kraj)	Okres Žďár nad Sázavou (Jihomoravský kraj)	Okres Chrudim (Východočeský kraj)
Pustá Kamenice	České Křižánky	Proseč
Borová	Milovy	Česká Rybná
Pustá Rybná	Podlesí	Rychnov
Oldříš	Krásná	Čachnov
Telecí	Spělkov	Zderaz
Březiny	Borovnice	Perálec
Široký důl	Javorek	Bor
Kamenec	Lišná	Paseky
Střítež	Nový Jimramov	Martinice
Polička	Jimramov	Perálec
Lezník	Sedliště	-
Sádek	Trhonice	-
Korouhev	Jimramovské Pavlovice	-
Pomezí	-	-
Květná	-	-
Jedlová	-	-
Modřec	-	-
Stašov	-	-
Rohozná	-	-
Hartmanice	-	-
Hamry	-	-
Trpín	-	-
Hlásnice	-	-
Svojanov	-	-
Starý Svojanov	-	-
Bystré	-	-
Nedvězí	-	-

³⁴³ SOKA Svitavy, f. OV KSČ Polička, inv. j. 68, kart. 30, Předsednictvo (byro) OV KSČ, Zápisy ze schůzí předsednictva (byra) 6.1–9.3 1960.

Závěr

V práci jsem se zabývala dějinami Komunistické strany Československa v Poličce a jejím okolí v letech 1948–1960. Celá práce je napsaná chronologicky. Nejprve jsem popsala první počátky KSČ na Poličsku za První republiky již od roku 1921. Tato pasáž se věnuje prvním doloženým komunistům a vzniku prvních organizací. Následuje popis procesu obnovy KSČ po druhé světové válce a zmapování vztahů KSČ s ostatními stranami Národní fronty včetně výsledků voleb do NS z let 1948 a 1960 a samotného převzetí moci v roce 1948 na Poličsku. Dále jsem v práci vysvětlila strukturu a politickou správu okresu, tzn. jaké obce do celého okresu patřily, včetně územních změn, které po druhé světové válce nastaly a na jaké místní a závodní organizace v poličském okrese byla KSČ členěna.

Následující dvě kapitoly, ve kterých jsem se věnovala již samotnému OV KSČ a jeho kádrové politice, byly hlavním cílem této práce. V první z nich jsem zmapovala období z let 1948–1954. Zanalyzovala jsem změny kádrové politiky na OV KSČ po roce 1948, které byly způsobeny jednak zavedenými kádrovými pořádky a různými směrnici, ale také přechodem na sovětský model v roce 1951. Ve druhé z nich jsem se věnovala období od roku 1954 do zániku okresu v roce 1960. Stejně jako v předchozí kapitole jsem zmapovala kádrovou politiku a proměny struktury funkcionářů, ale také jsem se věnovala personálním změnám na ONV, které byly způsobeny volbami z let 1954 a 1957.

Polička a většina obcí z bývalého okresu následně spadaly pod nový OV KSČ Svitavy, ve kterém setrvaly až do konce komunistického režimu v roce 1989. Další osudy funkcionářů by bylo možné zjistit ve fondu OV KSČ Svitavy.

Práci by bylo možné rozšířit jednak pomocí dalších složek, které fond OV KSČ Polička nabízí, jako jsou prověrky členů, disciplinární řízení, stížnosti, a tedy více se zaměřit na řadové členstvo, dále na Lidové milice. Také pomocí fondu ONV Polička, který je v práci použit pouze do roku 1948, by bylo možno se zabývat přípravou a mechanizací voleb do NV z let 1954 a 1957. To by znamenalo použít fondy KNV Pardubice a KV KSČ Pardubice a zjistit více informací k OV KSČ Polička z krajského pohledu. V neposlední řadě by mohl být pro rozšíření použit fond Národní fronta-Místní výbory v okrese Polička.

Seznam pramenů a literatury

Seznam pramenů

- 1) Státní okresní archiv Svitavy se sídlem v Litomyšli, fond OV KSČ Polička
- 2) Státní okresní archiv Svitavy se sídlem v Litomyšli, fond ONV Polička
- 3) Státní okresní archiv Svitavy se sídlem v Litomyšli, fond MNV Polička
- 4) Státní okresní archiv Svitavy se sídlem v Litomyšli, fond Okresní úřad Polička
- 5) Státní okresní archiv Svitavy se sídlem v Litomyšli, Mezifondový soubor kronik, poč. 550 – kronika města Poličky 1946–1955, 1955–1956
- 6) Sbíрка zákonů republiky Československé ročník 1946
- 7) Sbíрка zákonů republiky Československé ročník 1948
- 8) Sbíрка zákonů republiky Československé ročník 1960

Seznam literatury

- 1) HEMZA Tomáš, *Dějiny ÚV KSČ v éře Antonína Novotného*, disertační práce FF UK, Praha 2019.
- 2) KONEČNÝ Stanislav, *Polička za Mnichovské krize, (Okupace města německou armádou ve dnech 10. října - 24. listopadu 1938)*, Litomyšl 2003.
- 3) MAŇÁK Jiří, *Proměny strany moci III, Početnost a složení pracovníku stranického aparátu KSČ 1948–1960*, Praha 1999.
- 4) PAVKA Marek, *KÁDRY ROZHODUJÍ VŠE! Kádrová politika KSČ z hlediska teorie elit (Prvních pět let komunistické vlády)*, Brno 2003.
- 5) RUPNIK, Jacques, *Dějiny Komunistické strany Československa*, Praha 2002.

Elektronické zdroje

- 1) Český statistický úřad, Krajská správa ČSÚ v Jihlavě, Retrospektivní lexikon obcí kraje Vysočina [online], [cit. 20.4 2020], dostupné z:
https://www.czso.cz/csu/xj/retrospektivni_lexikon_obci_kraje_vysocina
- 2) Český statistický úřad, Veřejná databáze, [online], [cit. 20.4 2020], dostupné z:
https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&z=T&f=TABULKA&pvo=SLDHLCU&filtr=G%7EF M%7EF Z%7EF R%7EF P%7E S%7E U%7E501_null &katalog=31674&str=v7&u=v7_VU_ZEMI_43_578207

Seznam zkratek

ČSD – Československá sociální demokracie
ČSNS – Československá strana národně socialistická
ČSL – Československá strana Lidová
ČSS – Československá strana socialistická
JNV – Jednotný národní výbor
JSČZ – Jednotný svaz československých zaměstnanců
KPŠ – Krajská politická škola
KNV – Krajský národní výbor
KSČ – Komunistická strana Československa
KV KSČ – Krajský výbor Komunistické strany Československa
MNV – Místní národní výbor
MO – Místní organizace
NS – Národní shromáždění
NV – Národní výbor
OAV – Okresní akční výbor Národní fronty
OKK – Okresní kádrová komise
ONV – Okresní národní výbor
OVB – Odbor veřejné bezpečnosti
OV ČSM – Okresní výbor Československé socialistické mládeže
OS KSČ – Okresní sekretariát Komunistické strany Československa
OV KSČ – Okresní výbor Komunistické strany Československa
ROH – Revoluční odborové hnutí
ZO – Závodní organizace

Seznam tabulek

Tabulka č. 1 Seznam předních členů místní organizace v Poličce ze 4. 3 1922
Tabulka č. 2 Seznam komunistů v poličské muniční továrně ze 3. 4 1922
Tabulka č. 3 Seznam komunistů v muniční továrně z 9. 12 1922
Tabulka č. 4 Seznam komunistů v Rohozné z roku 1922

- Tabulka č. 5 Navržení kandidáti za KSČ do voleb MNV v roce 1946
- Tabulka č. 6 Navržení kandidáti za KSČ do ONV
- Tabulka č. 7 Přehled členů OV KSČ Polička k roku 1946
- Tabulka č. 8 Přehled městských organizací KSČ ve městě Polička k roku 1955
- Tabulka č. 9 Ostatní městské organizace v Poličském okrese k roku 1955
- Tabulka č. 10 Závodní organizace KSČ v Poličském okrese k roku 1955
- Tabulka č. 11 Přehled závodních organizací ve městě Polička k roku 1955
- Tabulka č. 12 Přehled vesnických organizací v poličském okrese k roku 1955
- Tabulka č. 13 Členové ONV Polička do 28. 3 1948
- Tabulka č. 14 Členové ONV Polička od 28. 3 1948
- Tabulka č. 15 Členové OV KSČ Polička z roku 1949
- Tabulka č. 16 Členové OV KSČ Polička z roku 1950
- Tabulka č. 17 Členové OV KSČ Polička z roku 1951
- Tabulka č. 18 Členové OV KSČ Polička z roku 1952
- Tabulka č. 19 Členové OV KSČ Polička z roku 1953
- Tabulka č. 20 Členové OV KSČ Polička z roku 1954
- Tabulka č. 21 Členové OV KSČ Polička z roku 1955
- Tabulka č. 22 Členové OV KSČ Polička z roku 1956
- Tabulka č. 23 Členové ONV Polička v letech 1954–1957
- Tabulka č. 24 Členové ONV Polička v letech 1957–1960
- Tabulka č. 25 Členové OV KSČ z roku 1957
- Tabulka č. 25 Členové OV KSČ z roku 1958
- Tabulka č. 27 Členové předsednictva OV KSČ z roku 1959
- Tabulka č. 28 Rozdělení Poličského okresu v novém členění státu od roku 1960

Seznam příloh

Příloha A: Mapa nového poličského okresu